ORTODOKSİA

AHLAKÎ VE DİNÎ RESALE

İMTİYAZ SAHİBİ : HRİSTOPOLİS MİTROPOLİTİ
MELETİOS LUKAKİS

MAHAL İDARE : FENER RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Ζ' ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1932 ΤΕΥΧΟΣ 73

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
1932

Η ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ *(Φετιχιὲ Τζαμὶ)*

ΣΚΕΨΕΙΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΤΗΣΙΝ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Ὁ χρόνος πετᾷ γοργά, καὶ τὰ ἔτη μας κυλοῦν, ὡσὰν τὸ νερὸ τοῦ ρυακίου, διὰ νὰ ριφθοῦν εἰς τὸν ὠκεανὸν τοῦ μυστηρίου. Ὁμοιάζομεν ἆρά γε, ὡς λέγει διάσημος Ποιητής, πρὸς ἕνα καταρράκτην, τοῦ ὁποίου τὰ νερὰ μὲ ὁρμὴν καὶ πάταγον κυλοῦν ἀνάμεσα εἰς τοὺς βράχους, διὰ νὰ ριφθοῦν εἰς τὸν κρημνόν ; Πρὸς ἕνα τουτέστι τέρας, ὡς λέγει, χωρὶς γαλήνην καὶ σκοπόν ; Εἴμεθα ὁ ἐρημοσπίτης, ὁ λιποτάκτης, ὡς ὁ αὐτὸς θρηνολογεῖ ;

Ἤ μήπως ἔχομεν κἄτι σπουδαῖον νὰ κάμωμεν εἰς τὴν ζωήν μας, ἕνα σκοπὸν ὑψηλὸν νὰ ἐκπληρώσωμεν, ἓν ἔργον ἅγιον νὰ ἐπιτελέσωμεν ; Καὶ ἴσως εἶναι δυνατὸν νὰ εὕρωμεν καὶ γαλήνην. Καὶ πάντως κάπου μᾶς ὁδηγεῖ ὁ χρόνος. Ὅσα χρόνια μᾶς χαρίζει ἡ ζωή, εἶναι ἀρκετὰ ἴσως διὰ τὸν προορισμόν μας. Καὶ ἡ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν παροδικότης μας, καὶ αὐτὴ εἶναι σχετική. Ὑπάρχουν δημιουργήματα τὰ ὁποῖα, παρ ὅλην τὴν ἀξίαν των καὶ τὴν λαμπρότητά των καὶ τὴν ὡραιότητά των, ζοῦν ὀλιγώτερον ἀπὸ ἡμᾶς.

* * *

Μίαν ἡμέραν τὰ τριαντάφυλλα εἰς ἕνα κῆπον παρεπονοῦντο. Αὐτὰ ἐγεννῶντο καὶ ἀπέθνησκον, καὶ μόνον ὁ κηπουρός των ἔμενεν ὁ ἴδιος. Πάντοτε αὐτὸς ἦτο ἐκεῖ, εἰς τὸν κῆπον, ὁ ἴδιος. Τὰ ρόδα μὲ μελαγχολίαν εἶπαν : «Ὁ κηπουρός μας εἶναι ἀθάνατος, δὲν ἀποθνήσκει. Ἀπέθαναν ἑκατομμύρια ἀπὸ ἡμᾶς, παρῆλθον γενεαί μας ὁλόκληροι, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ ἴδιος. Δὲν ἤλλαξεν αὐτός. Ζῇ αἰώνια, χωρὶς μεταβολήν».

Ὁ ὡραῖος αὐτὸς ἀπόλογος ἀπηχεῖ βαθύτατα εἰς τὸ εἶναί μας. Ἡ ἐφήμερος ἀνθρωπίνη ζωὴ εἶναι ἡ αἰωνιότης τῶν ῥόδων.

*
* *

Πετᾷ ὁ χρόνος χρυσόπτερος πρὸς τὴν αἰωνιότητα, καὶ εἶναι θετικὸν ἐκεῖνο πρὸς τὸ ὁποῖον ἑκάστοτε μᾶς μεταφέρει. Μᾶς μεταφέρει ἀπὸ τὴν ἀνυπαρξίαν εἰς τὴν ὕπαρξιν, ἀπὸ τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν εἰς τὴν παιδικήν, καὶ ἀπὸ αὐτὴν εἰς τὴν νεανικήν, τὴν ἀνδρικήν, τὴν γεροντικήν· ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν εἰς τὴν γνῶσιν, ἀπὸ τὸ Α εἰς τὸ Ω.

Τὰ ἔτη διαδέχονται ἄλληλα· ἔκλεισε τὸ 1931, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸ 1932. Ἐγίναμεν κατὰ ἓν ἔτος μεγαλύτεροι, διὰ νὰ γίνωμεν κατὰ μίαν βαθμίδα ἀνώτεροι, καλύτεροι, σοφώτεροι· διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὸν κόσμον βαθύτερα, νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὴν ζωὴν μὲ περισσοτέραν ἁγνότητα, μὲ βαθυτέραν κατανόησιν· διὰ νὰ ἀντιληφθῶμεν τὸν προορισμόν μας εὐκρινέστερον. Ὅλα εἰς αὐτὸ συντρέχουν.

*
* *

Καὶ αἱ στερήσεις εἰς τὰς ὁποίας μᾶς ὁδηγεῖ ὁ χρόνος ἔχουν μίαν σκοπιμότητα, ἕνα λόγον ἠθικόν: νὰ μᾶς κάμουν βαθυτέρους, νὰ μᾶς δώσουν νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι πολλάκις μολύνομεν τὴν ζωὴν μὲ συμφέροντα ἀνάξια τοῦ ὑψηλοῦ προορισμοῦ της.

Ἔχομεν τόσα πράγματα καὶ καθ' ἡμέραν τόσα ἄλλα μᾶς ἐπιδαψιλεύονται, χωρίς ποτε νὰ προσέξωμεν τὴν ἀξίαν των. Αὐτὴν μόνον τότε τὴν κατανοοῦμεν, ὅταν ἀπολέσωμεν τὸν θησαυρόν μας. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔχει ὕπνον τακτικόν, ποτὲ δὲν ὁμιλεῖ διὰ τὴν ἀξίαν τοῦ ὕπνου. Τὸ γεῦμα ὅταν εἶναι ἕτοιμον, ποῖος ἐννοεῖ τὴν βαθεῖαν σημασίαν του, ποῖος εἶναι δυνατὸν νὰ ἀντιληφθῇ τὴν κακοδαιμονίαν τοῦ πεινῶντος καὶ ἀπόρου; Τὴν ἀξίαν τῆς νεανικῆς ἡλικίας τὴν κατανοοῦμεν, ὅταν γηράσωμεν.

Πόσον μᾶς οἰκοδομεῖ ὁ χρόνος μὲ τὰς στερήσεις του!

Ἀλλὰ καὶ τί ἔχομεν τὸ ὁποῖον δὲν ἐλάβομεν, καὶ τὸ ὁποῖον καθ' ὁλοκληρίαν μᾶς ἀνήκει; Ἐκεῖνο, διὰ τὴν στέρησιν τοῦ ὁποίου θρηνοῦμεν, ὑπῆρχε καιρὸς καθ' ὃν δὲν τὸ εἴχομεν. Διατί μᾶς συντρίβει τώρα ἡ ἀπώλειά του; Πρέπει νὰ ἐγκαρτερῶμεν εἰς τὰς δυστυχίας μας, ἀναφωνοῦντες ἑκάστοτε μετὰ τοῦ Ἰώβ: «Ὁ Κύριος μᾶς τὰ ἔδωκεν, ὁ Κύριος τὰ ἔλαβεν ὀπίσω. Ἂς εἶναι εὐλογημένον τὸ ὄνομά του».

***

Ὁ Θεὸς ἀνανεώνει πάντοτε τὰ δῶρά του. Θὰ εἴμεθα πολὺ μοχθηροί, ἐὰν παραπονούμεθα. Πολὺ ἀχάριστοι, ἐὰν εἴμεθα μεμψίμοιροι, ἐὰν δὲν μένωμεν ἱκανοποιημένοι.

Πόσα δὲν μᾶς δίδει ὁ χρόνος ὁ ὁποῖος ἔρχεται! Μὲ τί δὲν μᾶς πλημμυρίζει ἡ ζωὴ ἡ ὁποία σφύζει! Ἀνατέλλει τὸν ἥλιον, μᾶς δίδει τὰ ἄνθη, μᾶς γεννᾷ τὰς σκέψεις, μᾶς ἐξυψώνει μὲ τὰς ἐνατενίσεις τῆς ἀληθείας, μᾶς ἐξαίρει μὲ τοὺς στοχασμούς, μᾶς κατακλύζει μὲ τὰ αἰσθήματα.

Ὁ κόσμος εἶναι βαθύτερος ἢ ὅσον τὸν βλέπομεν συνήθως, ὡραιότερος ἢ ὅσον τὸν αἰσθανόμεθα κοινῶς. Ἀπόδειξις ὅτι αἱ λαχτάραι μας, οἱ στοχασμοί μας, αἱ ὀπτασίαι μας, αἱ ἐνοράσεις μας, αἱ προσδοκίαι μας, ὑπερβάλλουν κατὰ πολὺ τὴν πραγματικότητα, ὡς συνήθως τὴν ἀντικρύζομεν.

Ὁ κόσμος ἐξαρτᾶται ἀπὸ ποῖον παράθυρον τὸν βλέπομεν, μὲ ποῖον παλμὸν τὸν αἰσθανόμεθα. Τὸ παράθυρον εἶναι ὁ νοῦς μας, εἶναι τὸ αἴσθημά μας. Τὸ παράθυρον εἶναι ὁ Παρθενών, κάθε ἀριστούργημα τὸ ὁποῖον ἐδημιούργησεν ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια, ἡ ἀνθρωπίνη ψυχή. Ὀλίγην μουσικὴν ἀκούομεν, καὶ αἰσθανόμεθα πράγματα, περὶ τῶν ὁποίων οὔτε ὑποψίαν κἂν προηγουμένως εἴχομεν. Ὑπάρχουν δι' ἡμᾶς μόνον εὐθὺς ὡς τὰ γνωρίσωμεν. Τέως δὲν ὑπῆρχον. Οὔτε ὑπῆρχεν ὁ Παρθενὼν πρὶν νὰ ἱδρυθῇ. Ἐγεννήθη πρῶτον εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἑνὸς ἀνθρώπου. Τὸ ἴδιον συμβαίνει μὲ κάθε ἀριστούργημα. Αὐτὸ

ἀνοίγει μίαν ἀκόμη πλευρὰν τῆς ζωῆς ἢ μᾶλλον δημιουργεῖ εἰς αὐτὴν νέον βάθος, νέον κάλλος, νέαν δύναμιν, καὶ φέρει εἰς ἡμᾶς μείζονα λύτρωσιν. Τὸ ἴδιον κάμνουν ὅλα τὰ μεγαλουργήματα τῆς ἀνθρωπίνης προσπαθείας.

***

Ὅ,τι ἔχει ἕκαστος εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπόκτημα προσπαθείας καὶ ἀγώνων σειρᾶς ὁλοκλήρου τῶν προπατόρων του, τοῦ γένους του, τῆς κοινωνίας, τῆς ἀνθρωπότητος ὁλοκλήρου. Ἡ μία γενεὰ ζῇ ὄχι μόνον διὰ τὸν ἑαυτόν της, ἀλλὰ προπαρασκευάζει καὶ τὴν ἄλλην. Γεννοῦν οἱ μὲν καὶ ἀνατρέφουν τὰς θυγατέρας των διὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἄλλων, καὶ τἀνάπαλιν. Ἡ μία γενεὰ μεταδίδει εἰς τὴν ἄλλην καὶ τὴν παράδοσίν της καὶ τὸν πολιτισμόν της καὶ τὴν δικαιοσύνην της καὶ τὰ τέκνα της καὶ τοὺς μόχθους της καὶ τὴν ὑπομονήν της καὶ τὴν σοφίαν της καὶ τὴν ἀγάπην της καὶ ὅλους τοὺς θησαυρούς της.

Μέχρι τινὸς ἡ ζωή μας καὶ τὸ ἔργον μας εἶναι ἐπεξεργασία ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἔχομεν λάβῃ. Ὑπάρχουν καὶ οἱ ἐκλεκτοὶ οἱ ὁποῖοι προσθέτουν, δημιουργοῦν.

Εἴμεθα κρίκος συνεχείας καὶ σκοπιμότητος, πρέπει νὰ τὸ ἐννοήσωμεν. Ἔχομεν λάβῃ ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καὶ ἔχομεν νὰ δώσωμεν εἰς ἄλλους. Εἴμεθα ὀφειλέται πρὸς τὴν κοινωνίαν, πρὸς τὴν φυλήν, πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. Εἴμεθα ὀφειλέται πρὸς τὸν Θεόν, τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ χρόνου, τὴν πηγὴν τῆς ψυχῆς μας.

***

Ἡ ψυχή μας εἶναι ὁ ὡραιότερος καὶ ὁρμητικώτερος πίδαξ. Ἡ ὕπαρξίς μας εἶναι τὸ συναρπαστικώτερον μυστήριον. Καὶ ὅπως λέγει ἡ θεία Γραφή, οὔτε οἱ ὀφθαλμοί μας ποτὲ θὰ γεμίσουν ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα βλέπουν καὶ λαχταροῦν νὰ βλέπουν, οὔτε τὰ ὦτά μας θὰ ἐμπλησθοῦν ἀπὸ ἀκροάσεως.

Ἀπὸ τὸ περίγραμμα τῆς σχετικότητός μας ζητοῦμεν τὸ ἀπόλυτον, αἰσθανόμεθα τὸ ἀνέκφραστον, ποθοῦμεν τὸ ἀκατόρθωτον. Ἡ Ἀλήθεια καὶ τὸ Ἀγαθὸν καὶ τὸ Ὡραῖον εἶναι τὸ περιεχόμενον τῆς ψυχῆς μας.

Μὲ τὴν ψυχήν μας πολλαὶ στιγμαὶ τοῦ παροδικοῦ μας βίου μετουσιώνονται εἰς αἰωνιότητα, περνοῦν ἀπὸ τὸ ἐφήμερον εἰς τὸ ἀθάνατον, ἀπὸ τὸ προσωπικὸν εἰς τὸ γενικόν.

Φανάριον.
Παραμονὴ τοῦ Νέου Ἔτους 1932.

† Ο ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Ο ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ

Η ΠΑΡΑΜΟΝΗ

Τὴν Παραμονὴν τοῦ Νέου Ἔτους κατὰ τὰ νενομισμένα ἐχοροστάτησεν εἰς τὸν Ἑσπερινὸν τοῦ πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ πάντων τῶν ἐνταῦθα Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν. Μεθ᾽ ὃ ἐγένετο ἡ δεξίωσις ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχῶν καὶ ἡ συμφώνως πρὸς ἀρχαῖον ἔθιμον διανομὴ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μεταξωτῶν μανδηλίων εἰς τοὺς Ἁγίους Ἀρχιερεῖς, τοὺς Κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς ὑπαλλήλους τῆς Ἐκκλησίας. Ἠκολούθησεν ὁ ἀσπασμὸς τῆς δεξιᾶς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τὴν ὁποίαν μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων ἐκ μέρους τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς προσεφώνησεν ὁ Τοποτηρητὴς τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Μάξιμος ὡς ἑξῆς:

Ἡ Προσφώνησις τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Τὸ ἄπειρον τοῦ ἀγαθοδότου Κυρίου ἔλεος, Παναγιώτατε Δέσποτα, κατηξίωσεν ἡμᾶς φθάσαι εἰς τὴν ὥραν ταύτην, καθ᾽ ἣν προπέμπεται εἰς τὸν ἀτέρμονα τῆς αἰωνιότητος βυθὸν ἓν εἰσέτι ἔτος τῆς ζωῆς ἡμῶν, τὸ σήμερον λῆγον σωτήριον 1931ον ἔτος, χρησταῖς δὲ

ἐν ἐλπίσιν, ὑπαντᾶται ὑποφῶσκον ἕτερον ἔτος, ὁ ἀπὸ τῆς αὔριον ἐπ' αἰσίοις ἀρχόμενος νέος σωτήριος ἐνιαυτός.

Καὶ ἐπὶ τῇ ἰδιαζούσῃ καὶ ἐξαιρετικῇ ταύτῃ εὐκαιρίᾳ καθῆκον ἱερὸν ἅμα καὶ προσφιλὲς προσάγει ἐνώπιον τῆς Σῆς Σεπτῆς Κορυφῆς τοὺς Κληρικοὺς καὶ Λαϊκοὺς Ὑπαλλήλους τῶν Πατριαρχείων, βαθύτατα ὑποβάλλοντας σέβη πρὸς Σὲ τὸν φιλόστοργον αὐτῶν καὶ θεοτίμητον Πατέρα καὶ Δεσπότην, τὴν ἄδολον διαδηλοῦντας πίστιν καὶ τὴν εἰλικρινῆ αὐτῶν ἀφοσίωσιν πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπόν Σου καὶ ἀσπασμὸν ἐναποθέτοντας υἱϊκῆς εὐλαβείας ἐπὶ τῆς πανιέρου Δεξιᾶς Σου.

Εὐλαβῶς δ' ἐξαιτούμενοι τὰς θεοπειθεῖς Πατριαρχικὰς καὶ πατρικὰς εὐχάς Σου, εἰς εὐλογίαν καὶ ἁγιασμὸν ἑαυτῶν τε καὶ τῶν οἴκων αὐτῶν, οἱ Πατριαρχικοὶ ὑπάλληλοι, ὡς ταπεινοὶ μὲν καὶ ἐλάχιστοι, ἀλλ' ὅλως ἀφωσιωμένοι καὶ προθυμότατοι θεράποντες καὶ συνεργάται Σου δικαίως κατὰ τὸν ἐπίσημον τοῦτον σταθμὸν τοῦ χρόνου ἀναμιμνήσκονται ἰδιαιτέρως τῶν τε τιμίων σελίδων, ἃς ἡ ἁγία χείρ Σου, θεοπνεύστως κινουμένη, ἐχάραξε καὶ κατὰ τὸ μετ' οὐ πολὺ ἐκπνέον ἔτος ἐν τοῖς δέλτοις τῆς ἱστορίας τοῦ σεμνοῦ τούτου καὶ πανεντίμου Κέντρου τῆς Ὀρθοδοξίας, καὶ τῶν μεγάλων καὶ πανευτυχῶν γεγονότων, ὅσα ἐν τοῖς περὶ ἡμᾶς, ἁγίαις Σου εὐχαῖς, ἐν αὐτῷ συνετελέσθησαν.

Ἐφ' οἷς καὶ πεπληρωμένοι τὴν καρδίαν αἰσθημάτων ὑπερτάτης χαρᾶς καὶ ἀνακουφίσεως, βαθύτατα δὲ εὐγνώμονες καὶ ἐπὶ τῇ τρανῶς καὶ ἀδιαλείπτως ἐκδηλουμένῃ πρὸς αὐτοὺς πολυτίμῳ πατρικῇ στοργῇ Σου, εἰς ὀφειλετικὴν ἀντίδοσιν ὁλόθυμον οἱ Πατριαρχικοὶ ὑπάλληλοι καθυποβάλλουσι τὴν υἱϊκὴν εὐχὴν ὅπως Κύριος ὁ Θεός, ὁ καιροὺς καὶ χρόνους ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ θέμενος, χαρίζηταί Σοι μακρότητα ἡμερῶν ὀλβίων, στηρίζῃ Σε ἐπὶ τῆς δεδοξασμένης ταύτης Πανορθοδόξου σκοπιᾶς βραχίονι ὑψηλῷ καὶ πληροῖ τὰς ἁγίας ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας βουλάς Σου, ἐπιβραβεύων ἅμα τῇ ἱερᾷ Σου Κορυφῇ καὶ τὸν ἐπιτέλλοντα νέον ἐνιαυτὸν αἴσιον ἐν παντὶ καὶ πάσῃ χάριτι, εὐλογίᾳ καὶ δόξῃ ἄνωθεν κατηγλαϊσμένον. Ἀμήν!

Ἡ Ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Ἅγιε ἀδελφέ, ἀγαπητὰ ἡμῶν τέκνα,

Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς τῇ ὑμετέρᾳ ἀγαπητῇ Ἱερότητι, ὡς καὶ πᾶσι τοῖς καλοῖς συνεργάταις, διὰ τὰς εὐχάς, τὴν στοργὴν καὶ τὰ αἰσθήματα πρὸς Ἡμᾶς.

Εἴμεθα λίαν ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὴν ἀφοσίωσιν πάντων ὑμῶν εἰς τὸ καθῆκον καὶ δραττόμεθα τῆς εὐκαιρίας τὴν ὁποίαν παρέχει Ἡμῖν ἡ ὡραία παράδοσις τῆς ἑσπέρας ταύτης, καθὼς καὶ αἱ εὐχαὶ ὑμῶν καὶ αἱ ἐκδηλώσεις, ἵνα συγχαρῶμεν καὶ εὐχαριστήσωμεν πᾶσιν ὑμῖν διὰ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὸν ζῆλον, μεθ' ὧν ἐπιτελεῖτε πάντες τὰ ἱερὰ ὑμῶν καθήκοντα ἐν τῇ ἁγίᾳ ἕδρᾳ τῆς Μητρὸς καὶ Προκαθημένης Ἐκκλησίας.

Εὐχαριστοῦντες καὶ αὖθις πᾶσιν ὑμῖν ἐπὶ τούτῳ, εὐχόμεθα ὑμῖν ἀπὸ μέσης καρδίας τὸν νέον ἐνιαυτὸν πλούσιον εἰς ὑγείαν, εὐτυχίαν καὶ εὐδαιμονίαν.

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΠΗΤΤΑΣ

Ἡ ὡραία τελετὴ τῆς Πήττας γίνεται καὶ αὕτη ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχῶν. Περὶ ὥραν 18ην παρίστανται πάντες οἱ Κληρικοὶ καὶ Λαϊκοὶ Ὑπάλληλοι τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης εὐλογεῖ καὶ κόπτει τὴν Πήτταν, εὐχομένη τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς πᾶσιν ὄλβιον τὸν Νέον Ἐνιαυτόν, καὶ διανέμει αὐτὴν εἰς ἕνα ἕκαστον. Ἡ Πήττα, ὁ ἄρτος, ὁ στηρίζων καρδίαν ἀνθρώπου, εἶναι τὸ σύμβολον τῆς ἐπὶ γῆς εὐδαιμονίας· εἶναι ἡ μετὰ συντριβῆς ἀναπόλησις ἐκείνων ὅσοι πεινοῦν καὶ ταλαιπωροῦνται· εἶναι ἡ ἐπίκλησις ἐπ' αὐτοὺς τοῦ θείου ἐλέους· εἶναι ἡ οἰκοδομὴ τοῦ Χριστιανοῦ εἰς ἀγάπην τοῦ πλησίον· εἶναι ἡ ἐπανάληψις τῆς ὑποσχέσεως ὅτι μεθ' ἡμῶν μένει ὁ Χριστός : ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. Ἀρκεῖ ἡμεῖς νὰ μένωμεν ἐν αὐτῷ. Εἴπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε ὁ καταπεπονημένος κόσμος αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην αὐτοῦ σήμερον. Ἡ δέησις τῶν πάντων ἐπὶ τῇ ἐπιτολῇ τοῦ Νέου Ἔτους πρὸς τοῦτο ἂς ἀνυψωθῇ.

Η ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ

Τὴν πρωΐαν ἐτελέσθη ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ εν Πατριαρχικῇ καὶ Συνοδικῇ χοροστασίᾳ ἡ Λειτουργία τῆς ἡμέρας. Τὸ ἐκκλησίασμα ἦτο πυκνόν. Προσῆλθον καὶ ἱκανοὶ ξένοι. Ἠκολούθησε δεξίωσις ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχῶν. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέχθη τὰς χαιρετιστηρίους προσφωνήσεις καὶ τὰ σέβη τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων, τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, τῶν Ὀφφικιάλων τῆς Ἐκκλησίας, Ἐπισήμων καὶ πολλῶν ἐγκρίτων Ὁμογενῶν. Ἀπὸ μέρους τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου προσεφώνησε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικαίας κ. Βενιαμίν, ὡς ἑξῆς :

Ἡ Προσφώνησις τοῦ Μητροπολίτου Νικαίας.

Παναγιώτατε,

Δόξα τῷ Παναγάθῳ Θεῷ, τῷ καιροὺς καὶ χρόνους ἐν τῇ ἰδίᾳ Αὐτοῦ ἐξουσίᾳ θεμένῳ καὶ τὰς δωρεὰς τῆς μεγαλωσύνης Αὐτοῦ εἰς αὐτάρκειαν τῷ κόσμῳ δωρουμένῳ, ὅτι ἀγαγὼν τὸν δόλιχον τοῦ διαρρεύντος ἐνιαυτοῦ εἰς αἴσιον πέρας, ἱκάνωσεν ἡμᾶς κατιδεῖν τοῦτον καταλείποντα ἐν πᾶσι τὰς εὐλογίας αὐτοῦ καὶ ἀποιχόμενον εἰς τοὺς κόλπους τῆς αἰωνιότητος, συμπαρασύροντα τὰς ἀλγεινὰς αὐτοῦ ἀναμνήσεις ἐν τῇ ἀβύσσῳ τῆς λήθης. Μετ᾽ εὐχαριστιῶν τοῦτον προπέμποντες καὶ πάντων τῶν εὐμενῶν συμβαμάτων ἀναμιμνησκόμενοι ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἐλπιδοφόρως ὑπαντήσωμεν τὴν ἀνατολὴν τοῦ νέου ἐνιαυτοῦ φωταγωγοῦσαν τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς ἡμῶν καὶ προχέουσαν τῇ ἀνθρωπότητι τὰ ζείδωρα νάματα τῆς εὐπραξίας. Ναί, Παναγιώτατε, λαμψάτω ἡ ἀνατολὴ ἀκτινοβολοῦσα τὰς πρώτας ἀκτῖνας καὶ διαχυσάτω εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς ἡμῶν τὴν θερμότητα ἐκείνην ἥτις διαλύσει τὰ νέφη τῶν πικριῶν καὶ θλίψεων, τῶν ἀναστρεφουσῶν διὰ τῆς δυσαρέστου ἐναντιότητος πᾶσαν εὐθυμίαν καὶ ἡ ὁποία διαθερμανεῖ τοὺς πόθους τῆς ζωῆς ἐν τοῖς βιωτικοῖς ἑνὸς ἑκάστου ἔργοις.

Ὑπὸ τοιαῦτα συναισθήματα εὑρισκόμενοι, εὐλαβῶς παριστάμεθα οἱ πάντες, ἥ τε Ἱεραρχία καὶ ἡ Ὁμογένεια, πρὸ τοῦ Θρόνου τῆς Σῆς Ἁγιωσύνης καὶ προσφέρομεν τὰ εἰλικρινῆ ἡμῶν συγχαρητήρια καὶ τὰς ἐνθέρμους εὐχὰς ὅπως τὸ ἀνατεῖλαν ἤδη Νέον Ἔτος, πλούσιον ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς, ᾖ χρηστὸν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Σῇ Παναγιότητι πάροχον ὑγείας καὶ φορὸν παντὸς ποθεινοῦ καταθυμίου, ἐπευλογούμενον παρὰ Θεοῦ, παρ᾽ ᾧ οὐκ ἔστιν ὅριον ἀγάπης, καὶ ἄφατον τὸ ἔλεος τῆς ἀγαθωσύνης, τὸ δὲ ποτήριον τῶν δωρεῶν αὐτοῦ μεθύσκον ἡμᾶς ὡς κράτιστον. Ἀναμετροῦντες τὸ μέγεθος τῆς ἐργασίας τῶν ὅσα ἐτελέσθησαν κατὰ τὸ ἐκπνεῦσαν ἔτος καὶ ἀναλογιζόμενοι τὴν ὠφέλειαν καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῶν, αἰσθανόμεθα χαρὰν ἀνέκφραστον, διότι πάντα εὐωδώθησαν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὲρ Ἧς τόσον ἀφωσιώθης ὡς ἀληθὴς Ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ, ἱκανοποιῶν πάσας τὰς ἀνάγκας αὐτῆς, ὡς ἀπαιτοῦσιν αἱ περιστάσεις, μηδαμῶς ἀπομακρυνόμενος ἐκ τῆς συντηρητικότητος τῶν καθ᾽ ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ μὴ ἀψηφῶν τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν διανοητικότητα τῶν σημερινῶν χρόνων. Δὲν θαμβοῦσαι πρὸ τῆς λάμψεως τῶν ἄχρι τοῦδε ἐπιτελεσθέντων, ἀλλὰ συγκινεῖσαι ὡς ζηλωτὴς Πατριάρχης ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ ἀξιώματος καὶ ἀπὸ τὰς ἐγκλειομένας ἐν αὐτῷ

ταλαιπωρίας. Ἀκούραστος καὶ ἄγρυπνος, ἀείποτε τὰ κεδνὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ βουλεύεσαι ἔχων συνεργάτας ἀδελφοὺς ὁμοψύχους καὶ παραστάτας προθύμους εἰς τὴν ὑγιᾶ κατεύθυνσιν καὶ τὴν σκόπιμον προαγωγὴν τῶν τῆς Ἐκκλησίας πραγμάτων. Φωτεινὴ καὶ εὐκρινὴς προβάλλει ἡ λαμπρότης τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἵσταται βεβαία πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν καταυγάζουσα τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ συνιέναι καὶ γνῶναι τίς ὁ Προκαθήμενος τῆς Ὀρθοδοξίας, ὁποῖος ὁ ζῆλος αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁπόση ἡ ἰσχὺς αὐτῆς, ὥστε νὰ ἀκούηται ἡ φωνὴ αὐτῆς ὅπου περ ἂν ἠχήσῃ, καὶ ἡ γνώμη αὐτῆς νὰ γίνηται ἀσπαστὴ εὐμενῶς παρὰ πάντων τῶν προστρεχόντων καὶ ἐπικαλουμένων τὸ κῦρος αὐτῆς καὶ τὴν κρίσιν. Πράγματι αἰσθανόμεθα χαρὰν καὶ ὑπερηφανευόμεθα, διότι προΐσταται ἡμῶν Πατριάρχης Φώτιος ὁ Β', θεοφιλῶς καὶ νομοταγῶς πολιτευόμενος κατὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν, ἡ δὲ Πατριαρχεία αὐτοῦ εἶναι ἁγνὴ καὶ ἔντιμος, εἰρηνικὴ καὶ ἐπιεικής, μεστὴ ἐλέους καὶ συμπαθείας ἐπὶ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ, πλήρης καρπῶν ἀγαθῶν, ἀνυπόκριτος εἰς ἀρετὴν καὶ εὐσέβειαν καὶ παραδειγματικὴν πειθαρχίαν τοῖς νομοις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας.

Εἴθε διατηρηθείη αὕτη ἀστεμφὴς ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ Θεοῦ, κλεΐζουσα τὸν ἐφ᾿ οὗ καθησαι Θρόνον τῶν Χρυσοστόμων καὶ Φωτίων ἐπὶ μήκιστον καὶ μέχρι λιπαροῦ γήρως. Ἔντεινε λοιπὸν καὶ κατευοδοῦ καὶ Πατριάρχευε ἐν μέσῳ ἡμῶν, ἀπολαμβάνων τὸν δίκαιον σεβασμόν, τὴν ἀληθῆ τιμὴν καὶ τὴν ἀκραιφνῆ ἀγάπην πάντων, χαιρόντων ὅτι τὸ ὄνομά Σου μεγαλύνεται καὶ συνδοξάζεται μετὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ποίησον κατὰ τὴν Σὴν ἐπιείκειαν, Παναγιώτατε, καὶ δέχθητι τὰς ἐνθέρμους καὶ ἐκ βάθους ψυχῆς ἡμῶν εὐχάς, ἐπιστέφων ταῖς Σαῖς Πατριαρχικαῖς καὶ Θεοδέκτοις εὐλογίαις, ταῖς παντὸς ἀγαθοῦ παρεκτικαῖς ἐπὶ πάντας, ἀναφωνοῦντας: «Πολλὰ τὰ ἔτη Σου, πολλά!»

Ἡ Ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Ἅγιοι Ἀδελφοί,

Αἶνον, δόξαν καὶ εὐχαριστίαν ὀφείλομεν ἀναπέμψαι τῷ Παναγάθῳ Θεῷ, ὅτι ἠξίωσεν ἡμᾶς, τὸ ἔργον τῆς ἱερᾶς ἡμῶν διακονίας ἐπιτελοῦντας, αἰσίως καὶ ἐν εὐοδώσει ἱκανῇ τῶν ἡμετέρων πόνων, νὰ διανύσωμεν τὸν δόλιχον τοῦ παριππεύσαντος Ἐνιαυτοῦ καὶ νὰ ὑπαντήσωμεν σήμερον τὸν ἀνατέλλοντα νέον.

Κατὰ τὸ παρεληλυθὸς ἔτος, ἔτος τοσαύτης γενικῆς δυσχερείας, ἡ χάρις καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ δὲν ἐπέλιπε καὶ οὕτω εἰς παραμυθίαν

τῇ ἁγίᾳ Αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ. Ὡς παρετήρησε καλῶς ἡ ὑμετέρα πεφιλημένη καὶ σεβασμία Ἱερότης, ἱκανὰ εἶναι τὰ ἐπιτελεσθέντα κατὰ τὸ ἐκπνεῦσαν ἔτος ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, ὧν τὴν εὐόδωσιν ἀναλογιζόμενοι ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν καὶ δοξάζειν τὸν Ὕψιστον.

Ὁ Κύριος ηὐδόκησεν ἵνα ὁ λήξας Ἐνιαυτὸς ὑπάρξῃ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν Ἐνιαυτὸς χρηστότητος γενικῶς. Κατηυθύνθησαν κατ' αὐτὸν σπουδαῖα τῆς Ἐκκλησίας ζητήματα, ὁ δὲ γεραρὸς καὶ ἔνδοξος οὗτος Θρόνος, οὗτινος ἡμεῖς ἐλάχομεν ταπεινοὶ διάκονοι κατὰ τὰς στιγμὰς ταύτας, καὶ ἰδιαιτέραν πολλὴν ὄντως ἔσχε παραμυθίαν ἐξ ἧς ὁ Θεὸς ἐπεδαψίλευσεν αὐτῷ εὐλογίας ἐν τῇ διακυβερνήσει τῶν κατ' αὐτόν.

Καὶ ἐξυπηρετήθη τὸ ἅγιον τῆς Ἐκκλησίας ἔργον κατὰ τὴν ὀφειλετικὴν κοινὴν προσπάθειαν ἡμῶν, ὀφείλομεν νὰ τονίσωμεν, οὐ μόνον διὰ τοῦ ζήλου καὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς πείρας ἑνὸς ἑκάστου καὶ πάντων, ἀλλ' ἐξόχως καὶ πρώτιστα διὰ τῆς ἱερᾶς ἁρμονίας καὶ τῆς ἀκραιφνοῦς ἀφοσιώσεως εἰς τὸ τῆς Ἐκκλησίας συμφέρον, ἣν πάντοτε εὐλογεῖ ὁ Θεός.

Ἐκφράζοντες κατὰ τὴν εὔσημον ταύτην στιγμὴν τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν ἐπὶ πᾶσι πρὸς τὰ σεβάσμια μέλη τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ πρὸς ὁλόκληρον τὴν σεβασμίαν Ἱεραρχίαν τοῦ Θρόνου, εὐχόμεθα ἀπὸ μέσης καρδίας ὅπως ὁ Κύριος χαρίσηται τὸν ἀρχόμενον σήμερον νέον αὐτοῦ Ἐνιαυτὸν μεστὸν εὐλογίας διὰ τὴν ἁγίαν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν καὶ τὸν πιστὸν λαόν, πεπληρωμένον ἀγαθωσύνης καὶ εὐτυχίας διὰ τὸ Κράτος ἡμῶν καὶ φορὸν ἀνακουφίσεως καὶ ἀνορθώσεως διὰ τὸν κόσμον ἅπαντα, αἰσίως ἀπαλλασσόμενον τῶν συνεχουσῶν αὐτὸν ἐν τῷ παρόντι δυσχερειῶν.

ΠΡΟΣΡΗΣΕΙΣ ΕΝ ΤΗι ΙΕΡΑι ΣΥΝΟΔΩι

Ἐπὶ τῇ ἐπαναλήψει τῶν Συνοδικῶν ἐργασιῶν καὶ τῇ εἰσόδῳ τοῦ Νέου Ἔτους ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν τῇ Συνοδικῇ Συνεδρίᾳ τῆς 12ης τρέχοντος μηνὸς Ἰανουαρίου προσηγόρευσε τοὺς Ἁγίους Συνοδικοὺς ὡς ἑξῆς :

Ἅγιοι Ἀδελφοί !

Τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ, ἐν ὑγείᾳ καὶ ἀνακουφίσει πολλῇ διελθόντες τὰς ἁγίας Ἑορτάς, ἀρχόμεθα σήμερον τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐπὶ τούτῳ εὐχόμεθα πᾶσιν Ὑμῖν ἀδιάπτωτον

ὑγείαν ἵνα συνεχίσητε τὴν ζηλωτὴν δρᾶσιν Ὑμῶν ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς Ἁγίας Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Ἐκ μέρους τῶν Ἁγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κυζίκου κ. Καλλίνικος ἀπήντησεν ὡς ἀκολούθως:

Παναγιώτατε!

Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς τῇ Ὑμετέρᾳ Θ. Παναγιότητι διὰ τὰς εὐχὰς καὶ τοὺς ἀγαθοὺς Αὐτῆς ὑπὲρ ἡμῶν λόγους καὶ ἐκφράζομεν τὴν ἀκράδαντον ἡμῶν πεποίθησιν ὅτι ὑπὸ τὴν πεπνυμένην καὶ σοφὴν ἡγεσίαν Αὐτῆς καὶ κατὰ τὸ ἀρξάμενον σωτήριον ἔτος θὰ εὐοδωθῶσιν αἱ ὑποθέσεις τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐπ' ἀγαθῷ καὶ πρὸς δόξαν τῆς ἐνδόξου Μητρὸς Ἐκκλησίας.

ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ

ΑΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΙΣΑΙ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΠΡΟΣΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΧΑΙ, ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ, ΓΡΑΜΜΑΤΑ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

ΦΩΤΙῼ τῷ Παναγιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ·

ΜΕΛΕΤΙΟΣ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς ἀσπασμὸν ἅγιον ἐν Χριστῷ τεχθέντι.

Ἀριθ. Πρωτ. 2851.

Διὰ νυκτὸς ζοφώδους τὴν πορείαν τοῦ βίου ποιούμενοι, ἐπλανήθημεν εἰς τρίβους δυσβάτους καὶ κρημνώδεις, ἐν αἷς πολὺς μὲν ὁ πόνος, ὀλίγη δὲ ἡ ἀσφάλεια. Ἤδη γὰρ ἀναδίδονται ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὸν Οὐρανὸν στεναγμοὶ «ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ Οἰκουμένῃ» (Λουκ. 21,26). Ποῦ πορευόμεθα; Πόθεν ἥξει ἡμῖν πλανωμένοις ἡ βοήθεια; Τίς δείξει ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας;

Ἀλλ' ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἴδομεν ἐν τῇ Ἀνατολῇ, προάγων ἡμᾶς ἐπὶ τὴν Βηθλεέμ. Ἐκεῖ ἐστιν ἡ πηγὴ τῆς σωτηρίας ἡμῶν. Ἐκεῖ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν τὸ φωτίζον πάντα ἄνθρωπον εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενον. **Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.**

Ἡ καρδία ἡμῶν πεπλήρωται χαρᾶς ὑπερκοσμίου. Ὁ ἐν Ὑψίστοις Θεὸς ηὐδόκησεν ἵνα ἀποστείλῃ ἐπὶ τῆς γῆς τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ τὸν Μονογενῆ εὐαγγελιζόμενον εἰρήνην.

Ἀσπασώμεθα ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Συνδεθῶμεν ἀλλήλοις τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης. Ὑμνήσωμεν μιᾷ καρδίᾳ τὸν διὰ φάτνης καὶ σπηλαίου ἐρχόμενον πρὸς ἡμᾶς Λυτρωτήν.

Μετὰ τοιούτων σκέψεων καὶ αἰσθημάτων ἐπισκεπτώμεθα ἑορτίως τὴν Ὑμετέραν πεφιλημένην Παναγιότητα ἑνούμενοι μετ᾽ Αὐτῆς εἰς δέησιν ὑπὲρ εἰρήνης τοῦ κόσμου καὶ τῆς τῶν πάντων ἑνώτεως, προσαγορεύομεν Αὐτὴν ἐν Χριστῷ τεχθέντι καὶ τὰ αἰσιώτατα Αὐτῇ καὶ τῷ ποιμνίῳ Αὐτῆς διὰ τὸν νέον τῆς χρηστότητος Κυρίου Ἐνιαυτὸν παρὰ τοῦ τῶν ἀγαθῶν Δοτῆρος Θεοῦ ἐξαιτούμεθα. Εἴη τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ κόσμῳ παντὶ εἰρήνης καὶ εὐδοκίας πεπληρωμένος.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Χριστούγεννα 1931.
Τῆς Ὑμετέρας φίλης Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Ἀλεξανδρείας **Μελέτιος.**

Ἀριθ Πρωτ. 3017.

Παναγιώτατε καὶ Μακαριώτατε Πάπα Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Μελέτιε, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἐν χαρᾷ μυχίᾳ ἐδεξάμεθα τὴν τιμίαν ἀδελφικὴν πρόσρησιν τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Παναγιότητος ἐπὶ ταῖς ἐπιστάσαις ἁγίαις τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ἑορταῖς καὶ σπεύδομεν, εὐχαριστοῦντες ἀποδοῦναι καὶ ἡμεῖς Αὐτῇ τὸν γηθόσυνον ἀδελφικὸν ἑόρτιον ἀσπασμόν.

Κατὰ τὴν ἐξαιρετικῶς ἀποπνυκτικὴν ἀγωνίαν, ἥτις τὴν στιγμὴν ταύτην πιέζει τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, ὄντως «ἀποψυχόντων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ», τυγχάνει μεγάλη ἡ ἀπὸ Θεοῦ παραμυθία ἡ διαχεομένη εἰς τὰς ψυχὰς τῶν πιστευόντων ἀπὸ τῆς χάριτος καὶ τῆς χαρᾶς τοῦ Γεννηθέντος Χριστοῦ.

Εἴθε αἱ κοινῇ ὑπὸ τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου ἑορταζόμεναι σήμερον ἅγιαι ἑορταὶ διαθερμάνειαν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐλπίδα πάντων, πρὸς τὸ κατιδεῖν καὶ αἰσθανθῆναι διαυγέστερον καὶ βαθύτερον τὸ διὰ τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ἀνατεῖλαν τῷ κόσμῳ φῶς καὶ εὕροιεν ἐν αὐτῷ οὐ-

τὸς τὴν ἀσφαλῆ ὁδὸν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῶν ἑαυτοῦ, γινομένου καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ἐν οὐρανῷ, τοῦ θελήματος τοῦ κοινοῦ οὐρανίου Πατρὸς ἐπὶ τῷ κοινῷ πάντων ἀγαθῷ.

Μετὰ τῆς εὐχῆς ταύτης ἡδέως ἀντιπεριπτυσσόμενοι τὴν Ὑμετέραν ἀγάπην ἐν τῷ Γεννηθέντι Σωτῆρι καὶ ἐπευχόμενοι πλούσιον ἐν χάριτι καὶ ἐλέει ἀπὸ Θεοῦ τὸν ἐπανατέλλοντα νέον σωτήριον ἐνιαυτὸν Αὐτῇ καὶ παντὶ τῷ πληρώματι τῆς κατ' Αὐτὴν Ἁγίας Ἐκκλησίας καὶ κατευοδωτικὸν δ' ἅμα καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ πιστοῦ λαοῦ ἱερῶν τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας κοινῶν προσπαθειῶν, κατασπαζόμεθα καὶ αὖθις ἐν φιλήματι ἁγίῳ Αὐτὴν καὶ διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς

,αϡλα' Δεκεμβρίου κ'.
Τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως **Φώτιος.**

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 373.

Παναγιώτατε καὶ Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, λίαν ἡμῖν ἀγαπητὲ καὶ περισπούδαστε ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, κύριε Φώτιε, τὴν Ὑμετέραν λίαν ἡμῖν ἀγαπητὴν καὶ περισπούδαστον Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἐπὶ ταῖς ἐπὶ θύραις χαρμοσύνοις καὶ κοσμοσωτηρίοις ἑορταῖς τῶν Χριστουγέννων σπεύδομεν ὅπως συγχαρῶμεν τῇ Ὑμετέρᾳ γερασμίᾳ Παναγιότητι καὶ τοῖς περὶ Αὐτὴν σεβαστοῖς μέλεσι τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, δεόμενοι τοῦ μέλλοντος γεννηθῆναι θείου Βρέφους, ὅπως χαρίσηται Ὑμῖν ὑγείαν ἀμετάπτωτον καὶ μακρότητα ἡμερῶν πρὸς ἐπιτυχῆ σταδιοδρομίαν ἐν τῷ ἔργῳ τῆς τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς θεοφρουρήτου λογικῆς ποίμνης διακονίας ἐμπιπλῶν Ὑμᾶς σταθερῶν ἐλπίδων ἐπὶ κρείττονος μέλλοντος διὰ τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα.

Ἐπὶ τούτοις καὶ αὖθις κατασπαζόμενοι Αὐτήν, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς

24 Δεκεμβρίου 1931.
Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Ἀντιοχείας **Ἀλέξανδρος.**

Ἀριθ. Πρωτ. 91.

Μακαριώτατε καὶ Ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς Μεγάλης Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Ἀλέξανδρε, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Δεξάμενοι μετ' ἀγάπης τὰς ἀγαθὰς εὐχάς, ἃς ἡ Ὑμετέρα φίλη Μακαριότης διεβίβασεν ἡμῖν διὰ τῆς ἀδελφικῆς Αὐτῆς ἐπιστολῆς ἐπὶ ταῖς διαγενομέναις ἁγίαις ἑορταῖς, ἄσμενοι σὺν τῇ ἐκφράσει τῆς εὐχαριστίας ἡμῶν σπεύδομεν ἀποδοῦναι Αὐτῇ καὶ τὸν ἀφ' ἡμῶν ἀδελφικὸν ἑόρτιον ἀσπασμόν, ἐγκαρδίως τὴν χάριν καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Γεννηθέντος καὶ Ἐπιφανέντος τῷ κόσμῳ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῇ Ὑμετέρᾳ φίλῃ Μακαριότητι, τοῖς σὺν Αὐτῇ ἀγαπητοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς καὶ παντὶ τῷ ἀγαπητῷ ἡμῖν εὐσεβεῖ αὐτόθι πληρώματι εὐχόμενοι.

Προσεπευχόμενοι δὲ ὁλοψύχως καὶ τὸν ἀρξάμενον νέον σωτήριον ἐνιαυτὸν φορὸν παραμυθίας καὶ πάσης ἀγαθωσύνης τοῖς αὐτόθι τε καὶ τῷ κόσμῳ παντί, κατασπαζόμεθα Αὐτὴν καὶ διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς.

,αϡλβ' Ἰανουαρίου ια'.

Τῆς Ὑμετέρας Σεβασμίας Μακαριότητος

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως **Φώτιος.**

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Τηλεγραφήματα:

Ἱερουσαλήμ, 1/1/32.

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Φώτιον.

Κωνσταντινούπολιν.

Ἐπὶ νέῳ ἐνιαυτῷ συγχαίρων ἐγκαρδίως εὔχομαι μακρότητα ἡμερῶν ἐπ' ἀγαθῷ Ἐκκλησίας.

Τοποτηρητὴς Μητροπολίτης **Κελαδίων.**

Φανάριον, 2/1/32.

Μητροπολίτην Κελαδίωνα.

Ἱερουσαλήμ.

Ἀντευχόμεθα νέον ἐνιαυτὸν αἴσιον, εὐοδωτικὸν πάντων.

Πατριάρχης **Φώτιος.**

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

'Αριθμ. Πρωτ. 3322.

Παναγιώτατε 'Αρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περισπούδαστε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Φώτιε, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

'Επ' εὐκαιρίᾳ τῆς εὐφροσύνου καὶ λαμπρᾶς ἑορτῆς τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως ἐν ἀγάπῃ ἀδελφικῇ χαιρετίζομεν τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα καὶ πάντας τοὺς ἀδελφοὺς 'Αρχιερεῖς τῆς ἀδελφῆς ἡμῖν 'Εκκλησίας μετὰ τῆς θερμῆς εὐχῆς, ὅπως ἐν καλῇ ὑγείᾳ καὶ πνευματικῇ ἀγαλλιάσει μετὰ τῆς Ὑμετέρας ποίμνης ἑορτάσητε τὰς ἑορτὰς ταύτας καὶ δέξησθε τὸ Νέον Ἔτος ἐν πνεύματι εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου καὶ εὐσταθείας πάντων τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ 'Εκκλησιῶν.

Συνιστῶντες ἡμᾶς καὶ τὸ ποίμιον τῆς Σερβικῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας ταῖς ἁγίαις Ὑμῶν προσευχαῖς, ἀδελφικῶς κατασπαζόμεθα ἐν Κυρίῳ τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα καὶ διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης.

'Εν Βελιγραδίῳ, Χριστούγεννα 1931.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Παναγιότητος

ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς

† Ὁ Βελιγραδίου **Βαρνάβας.**

'Αριθμ. Πρωτ. 3021.

Μακαριώτατε καὶ Ἁγιώτατε Πατριάρχα Βελιγραδίου καὶ παντὸς τοῦ Βασιλείου τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Βαρνάβα, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἄσμενοι εὐχαριστοῦντες ἀποδίδομεν τῇ Ὑμετέρᾳ περιποθήτῳ Μακαριότητι τὸν ἐπὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ κοσμοχαρμοσύνῳ ἑορτῇ τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ἀδελφικὸν ἑόρτιον ἀσπασμόν.

Ὑπαντήσαντες καὶ πανηγυρίσαντες αἰσίως, τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι, μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ τὴν ἁγίαν ἑορτήν, ἰδιαιτέραν εἴχομεν εὐχαρίστησιν κατ' αὐτὴν βλέποντες μεταξὺ

ἡμῶν παρόντας καὶ συμπροσευχομένους ἡμῖν καὶ τοὺς ἀγαπητοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς ἀπεσταλμένους τῆς Ὑμετέρας φίλης Μακαριότητος καὶ τῆς πεφιλημένης Ἁγίας ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας Ἱερωτάτους Ἐπισκόπους Νόβι Σὰδ καὶ Τιμόκ, οἵτινες συμμετασχόντες καὶ τῆς τελεσθείσης ἐκτάκτου Πατριαρχικῆς ἡμῶν καὶ Συνοδικῆς ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ λειτουργίας κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Κυριακήν, 27ην λήγοντος, ἐπὶ τῇ συμπληρωθείσῃ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο χιλιοστῇ πεντακοσιοστῇ ἐπετηρίδι τῆς Ἁγίας Τρίτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς ἐν Ἐφέσῳ, πολλὴν ἡμῖν καὶ τῷ εὐσεβεῖ ἐκκλησιάσματι καὶ ἐκ τούτου προὐξένησαν τὴν χαράν.

Εὐχόμεθα ὁλοψύχως τῇ Ὑμετέρᾳ ἀγαπητῇ Μακαριότητι, τοῖς περὶ Αὐτὴν ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς καὶ παντὶ τῷ εὐσεβεῖ πληρώματι τῆς πεφιλημένης ἀδελφῆς Ἐκκλησίας πᾶσαν πάντοτε χάριν καὶ εὐλογίαν παρὰ τοῦ Γεννηθέντος Σωτῆρος.

Αὐτός, ὁ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν ἄνθρωπος γενόμενος Κύριος ἡμῶν καὶ Θεός, χαρίσαιτο καὶ τὸν ἐπανατείλαντα νέον αὐτοῦ ἐνιαυτὸν μεστὸν πάσης ἀγαθωσύνης πᾶσιν.

,απλα' Δεκεμβρίου λ'

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως **Φώτιος.**

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Τηλεγραφήματα :

Βουκουρέστιον, 29/12/31.
Πατριάρχην Οἰκουμενικὸν κ. Φώτιον.

Κωνσταντινούπολιν.

Νέον ἔτος εἴη αἴσιον καὶ ὑγιεινόν.

Πατριάρχης **Μύρων.**

Φανάριον, 30/12/31.
Πατριάρχην Μύρωνα

Βουκουρέστιον.

Ἀδελφικῶς εὐχαριστοῦμεν. Κύριος Σωτὴρ δωρήσαιτο εὐλογημένον πάσῃ χάριτι νέον Ἐνιαυτὸν Ἐκκλησίᾳ, ἀγαπητῷ εὐσεβεῖ Ρουμανικῷ λαῷ.

Πατριάρχης **Φώτιος.**

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 3107.

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ Σεβασμιώτατε καὶ περισπούδαστε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, κύριε Φώτιε, τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Κατέλαβεν αὖθις ἡμᾶς ὁ τρισπόθητος καὶ εὐκταιότατος τῶν μεγάλων ἑορτῶν τῆς εὐσεβείας ἡμῶν καιρός, χαίροντες δ' ἐν Κυρίῳ καὶ τὴν θείαν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν ἐν τῷ κόσμῳ δοξάζοντες, τὸ σεμνὸν τοῦτο πρόσρημα προσάγομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι, «Χαίρετε ἐν Κυρίῳ καὶ πάλιν ἐρῶ χαίρετε».

Καὶ χαρᾶς μὲν ἀνεκλαλήτου ὑπόθεσις γίνεται πάντοτε ἡ ἀνάμνησις τῶν ὑπερφυῶν γεγονότων τῆς ἄκρας συγκαταβάσεως τοῦ Σωτῆρος πρὸς ἀπολύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ πνευματικοῦ θανάτου, ἀλλ' ἔν γε τοῖς παροῦσι χρόνοις τῶν ἁπανταχοῦ τοῦ κόσμου ἀνωμαλιῶν καὶ φόβων περὶ ἐπικειμένων κακῶν, ἡ ἀνάμνησις τῆς ἐπιφανείας τοῦ Σωτῆρος ἔτι μείζονα προκαλεῖ τὴν χαρὰν καὶ μείζονα τὴν παραμυθίαν· «αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἕν». Παρ' αὐτοῦ καὶ μόνον δυνάμεθα τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου προσδοκᾶν, τὴν εἰς αὐτὸν ἐνισχύοντες πίστιν καὶ πρὸς αὐτὸν τοὺς λαοὺς καθοδηγοῦντες.

Ὅθεν ἀπὸ καρδίας συγχαίροντες Ὑμῖν ἐπὶ ταῖς μεγάλαις ἑορταῖς δεόμενοι τοῦ δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐνσαρκωθέντος Σωτῆρος, ἵνα χαρίσηται Ὑμῖν καὶ τῇ Ἁγιωτάτῃ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ εἰρηνικὸν τὸν ἐπιτέλλοντα ἐνιαυτὸν τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ ἐνισχύσῃ Ὑμᾶς τε καὶ τοὺς λοιποὺς πνευματικοὺς ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ διδασκαλίᾳ καὶ ἐποικοδομῇ τοῦ λαοῦ καὶ ἐν τοῖς ὑπὲρ τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἔργοις.

Ἐπὶ τούτοις κατασπρζόμενοι αὖθις Ὑμᾶς καὶ τὰς Ὑμετέρας ἐξαιτούμενοι ἀδελφικὰς εὐχάς, διατελοῦμεν

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Ἀθηνῶν **Χρυσόστομος.**

Ἀθήνησι.
κδ' Δεκεμβρίου ͵αϡλα'.

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Χρυσόστομε, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἄσμενοι ἀποδίδομεν τῇ Ὑμετέρᾳ φίλῃ Μακαριότητι καὶ τῇ πεφιλημένῃ ἁγίᾳ αὐτόθι Ἐκκλησίᾳ τὸν ἐπὶ ταῖς διαγενομέναις ἁγίαις καὶ κοσμοχαρμοσύνοις ἑορταῖς τῆς κατὰ σάρκα Γεννήσεως καὶ Ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ τῷ ἀνατείλαντι νέῳ αὐτοῦ ἐνιαυτῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμόν, ἐκφράζοντες ἅμα θερμὰς εὐχαριστίας διὰ τὰς ἀγαθὰς εὐχάς, ἃς φιλοφρόνως καὶ πάλιν ἡ Ὑμετέρα φίλη Μακαριότης ἔπεμψεν ἡμῖν ἐπὶ τῇ ἱερᾷ καὶ εὐσήμῳ ἀφορμῇ διὰ τῆς ἑορτίου ἐπιστολῆς Αὐτῆς.

Ἀντευχόμεθα ὁλοψύχως ὅπως ὁ Κύριος ἐπιδαψιλεύῃ πάντοτε πλουσίαν τὴν χάριν αὐτοῦ τῇ Ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ, αὐτόθι καὶ τῷ εὐσεβεῖ λαῷ, κατευοδῶν καὶ προάγων καὶ αὔξων πάντοτε ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ τὰ κατ᾽ αὐτόν.

Προσεπευχόμενοι δὲ καὶ τὸν ἀρξάμενον νέον ἐνιαυτὸν φορὸν καὶ ἔμπλεων παραμυθίας καὶ πάσης ἀγαθωσύνης τοῖς αὐτόθι τε καὶ τῷ κόσμῳ παντί, κατασπαζόμεθα Αὐτὴν καὶ αὖθις ἐν φιλήματι ἁγίῳ ἀδελφικῶς καὶ διατελοῦμεν μετ᾽ ἀγάπης ἐγκαρδίου

,αϡλβ΄ Ἰανουαρίου ια΄.
Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως **Φώτιος.**

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Παναγιώτατε,

Οἱ Μάγοι ἀπὸ Ἀνατολῶν προσήνεγκον τῷ Θείῳ Βρέφει χρυσόν, λίβανον καὶ σμύρναν, καὶ παρὰ τῇ φάτνῃ τοῦ Γεννηθέντος Θεοῦ διὰ τῶν δώρων αὐτῶν ἐδίδαξαν πάντας τὴν πίστιν καὶ τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. Οἱ παλαιοὶ Μάγοι παρίστων τότε ἐν τῷ σπηλαίῳ πᾶσαν τὴν ἄκαρπον τῶν ἐθνῶν Ἐκκλησίαν, ἥτις ἔσπευδεν ἐκ τῆς ἀθεΐας καὶ τῆς εἰδωλολατρείας πρὸς τὸ φῶς τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας καὶ τῆς ἱκετηρίου θεολατρείας.

Νῦν δὲ ὁ κόσμος φεύγει τὸν Θεὸν καὶ εἶναι μακρὰν ἀπὸ τῆς ἀληθοῦς θεοσεβείας, καὶ ἀπαιτοῦνται πάλιν οἱ σοφοὶ οὗτοι Μάγοι, ἵνα

καταισχύνωσι τοὺς ἀπίστους ἀθέους διὰ τῆς ἑαυτῶν καθαρᾶς πίστεως καὶ τῆς ἱκετηρίου σπουδῆς πρὸς τὸν Θεόν.

Οἱ ἀρχαῖοι Μάγοι προσῆλθον μετὰ τοῦ κηρύγματος αὐτῶν ἀπὸ Ἀνατολῶν, νῦν δὲ πάντες οἱ πιστοὶ ἀφέντες ἐντείνωσι τὰ ἑαυτῶν βλέμματα πρὸς τὴν Ἀνατολήν, πρὸς τὴν ἕδραν τοῦ Μεγάλου Διδασκάλου τῆς ἀληθοῦς πίστεως καὶ εὐσεβείας, καὶ ἐνθέρμως δέονται τοῦ Γεννηθέντος Θεανθρώπου ὅπως κρατύνῃ οὗτος τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον διὰ τῆς σοφίας τῶν Μάγων καὶ τοῦ ἐν αὐταπαρνήσει καὶ ζήλου πρὸς τὸ ἔργον τῆς στηρίξεως πάντων τῶν πιστῶν ἐν ταῖς ἀληθείαις τῆς Ἁγίας Ὀρθοδοξίας καὶ τῆς τροπῆς πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας πάντων τῶν ἀποστατῶν ἀπὸ τῶν ἀληθειῶν τούτων καὶ τῶν διωκτῶν αὐτῶν.

Ἐν τῇ σκέψει ταύτῃ ἐνθέρμως προσαγορεύω τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ παρακαλῶ ὅπως δέξησθε παρ' ἐμαυτοῦ καὶ τῆς διακυβερνωμένης ὑπ' ἐμοῦ Ἁγίας Ὀρθοδόξου ἐν Πολωνίᾳ Ἐκκλησίας τὰς ἀρίστας εὐχάς.

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

Διονύσιος
Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ Βολίνης
καὶ πάσης Πολωνίας.

Ἀριθ. Πρωτ. 894.

Μακαριώτατε Μητροπολῖτα Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Διονύσιε, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Εὐχαριστοῦμεν ἐνθέρμως τῇ Ὑμετέρᾳ φίλῃ Μακαριότητι διὰ τὸν ἐγκάρδιον ἀδελφικὸν Αὐτῆς ἀσπασμὸν ἐπὶ ταῖς ἐπιστάσαις ἁγίαις καὶ χαρμοσύνοις τῆς κατὰ σάρκα Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἑορταῖς καὶ τῷ ἐπανατέλλοντι νέῳ ἔτει, καὶ ἄσμενοι ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ἀποδίδομεν αὐτὸν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι καὶ ἁπάσῃ τῃ Ἁγίᾳ αὐτόθι Ἐκκλησίᾳ.

Εἴθε ὁ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σαρκωθεὶς Κύριος ἡμῶν χαρίζοιτο πάντοτε πλουσίαν τὴν ἑαυτοῦ χάριν καὶ τὴν εὐλογίαν τῇ Ὑμετέρᾳ φίλῃ Μακαριότητι καὶ ἁπάσῃ τῇ διακυβερνωμένῃ ὑπ' αὐτοῦ πεφιλημένῃ ἡμῖν Ἁγίᾳ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Πολωνίας, αὔξων καὶ κατευοδῶν πάντοτε τὰ κατ' αὐτήν.

Αὐτὸς καὶ τὸν ἐπανατέλλοντα νέον ἐνιαυτὸν αὐτοῦ χαρίσαιτο ὑμῖν

καὶ τῷ κόσμῳ παντὶ φορὸν παραμυθίας καὶ στηρίξεως καὶ πάσης ἀγαθωσύνης.

Κατασπαζόμενοι δὲ Αὐτὴν καὶ αὖθις ἐν Κυρίῳ, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς

,απλα' Δεκεμβρίου λ'.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως **Φώτιος.**

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΣΣΣΔ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

17 Δεκεμβρίου 1931.
Μόσχα.

Τῇ Αὐτοῦ Παναγιότητι τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Φωτίῳ τῷ Β'.

Ἐγγίζει ἡ σημαντικὴ ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ κύκλῳ στιγμή, ὅτε ἡ Ἁγία Ἐκκλησία, πανηγυρικῶς ἑορτάζουσα τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ μεγάλου μυστηρίου τῆς εὐσεβείας (Α' Τιμ. Γ.16) τῆς φανερώσεως τοῦ Θεοῦ ἐν σαρκί, ἀναφωνεῖ καὶ πάλιν εἰς ἐπήκοον σύμπαντος τοῦ κόσμου τὴν μεγάλην χαρὰν ὅτι ἐτέχθη νῦν ἐν πόλει Δαυῒδ Σωτήρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος (Λουκ. Β' 16). Καὶ πάλιν, τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ, αἱ καρδίαι τῶν πιστευόντων καταυγάζονται ὑπὸ τοῦ φωτὸς τῆς γνώσεως τοῦ σωτηριώδους τούτου μυστηρίου, διότι εἰς τὸν κόσμον ἦλθεν Ἐκεῖνος, ὅς ἐστι φῶς τοῦ κόσμου (Ἰωάν. Θ'. 5) καὶ ἐν ᾧ μόνῳ ἐστὶν ἡ ἀληθινὴ αἰώνιος ζωή, ἡ δὲ ζωὴ αὕτη εἶναι τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων (Ἰωάν. Α'. 4) καὶ ἡ μόνη ἀστείρευτος πηγὴ τῆς πνευματικῆς κεχαριτωμένης ζωῆς τῆς δικαιοσύνης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς χαρᾶς ἐν τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ.

Ἑορτάζομεν τὴν εἰς τὸν κόσμον ἐπιφάνειαν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ἅμα Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἵδρυσεν ἐπὶ τῆς γῆς τὴν «βασιλείαν τοῦ Θεοῦ», τὴν «βασιλείαν τῶν οὐρανῶν», τὴν ξένην οἱωνδήτινων ἀξιώσεων κοσμικῆς κυριαρχίας, τὴν ἀνακηρύξασαν τὴν προσκύνησιν τοῦ Θεοῦ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ καὶ τὸν θεμελιώδη νόμον τῆς χριστιανικῆς ζωῆς: τὴν διακονίαν τοῖς ἀνθρώποις δι' ἀγάπης ἐν αὐταπαρνήσει.

Ἐπισκοποῦσα ἐν εὐχαριστίᾳ πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν τὸ διαρρεῦσαν ἔτος, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἔχει υἱϊκὸν καθῆκον νὰ ἀνακοινώσῃ τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι ὅτι κατὰ τὸ διαρρέον ἔτος ἡ δρᾶσις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατευωδοῦτο, ἐλέει τοῦ Θεοῦ, δι' εὐλογημένης εὐτυχίας. Πολυάριθμοι

Ὀρθόδοξοι κοινότητες μετέστησαν καὶ ἐξακολουθοῦσι νὰ μεθίστανται ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν ἐν ΣΣΣΔ Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ἐξ ὁλοκλήρου ἐπιτυχῶς ἐκπληροῖ τὴν ἑαυτῆς ἐπιστημονικὴν ἐκπαιδευτικὴν ἐργασίαν καὶ ἡ Θεολογικὴ Ἀκαδημία Μόσχας.

Τὸ τέλος τοῦ λήγοντος ἔτους ἐπεσκιάσθη ὑπὸ θλίψεως ἕνεκα τῶν ἐξικομένων μέχρι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰδήσεων περὶ σοβαρᾶς ἀσθενείας καταλαβούσης τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος κινουμένη ὑπὸ τῶν ἀναλλοιώτων αὐτῆς αἰσθημάτων διαπύρου υἱϊκῆς ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα, ἀνέπεμψε πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν ἐνθέρμους δεήσεις ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ὑγείας Ὑμῶν, ἰδίᾳ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ἱεράρχου Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, καί, χάρις Κυρίῳ τῷ Θεῷ, ἔσχε τὴν παραμυθίαν τῆς χαρμοσύνου εἰδήσεως περὶ τῆς πλήρους ἀναρρώσεως τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος.

Ἐν τῇ ἐπιγνώσει καὶ συναισθήσει τοῦ ἀπείρου ἐλέους τοῦ Θεοῦ, τοῦ δειχθέντος ἡμῖν κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐνθέρμως προσαγορεύουσα τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐπὶ ταῖς ἐρχομέναις μεγάλαις καὶ σωτηρίοις ἑορταῖς τῆς θείας Ἐπιφανείας καὶ τῷ ἐπικειμένῳ νέῳ ἔτει τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ, εὔχεται ἐξ ὅλης ψυχῆς Ὑμῖν ὑγείαν, κράτυνσιν τῶν δυνάμεων ψυχῆς καὶ σώματος, καὶ ἅμα πληρότητα καὶ δαψίλειαν τῆς πνευματικῆς χαρᾶς ἐκ τῶν εὐλογημένων εὐοδώσεων τῶν Πρωθιεραρχικῶν ἀγωνισμάτων Ὑμῶν πρὸς στήριξιν τῆς ἁγίας Ὀρθοδοξίας.

Ἀδελφικῶς μετὰ σεβασμοῦ προσαγορεύουσα καὶ ἀσπαζομένη τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐξαιτεῖται ἑαυτῇ τὰς εὐχὰς καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος τοῦ Πρωθιεράρχου τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας·

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Μητροπολίτης **Βιτάλιος.**

Τὰ Μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ ἀναπληρωτὴς τοῦ Προέδρου

Μητροπολίτης **Ἀλέξανδρος.**

Ὁ Μητροπολίτης Βορείου Καυκάσου **Πέτρος.**

Ὁ Πρωτοπρεσβύτερος **Τύχων Ποπώφ.**

Ὁ Πρωτοπρεσβύτερος **Δ. Ἀδάμωφ.**

Τὸ Γραμματεῦον Μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Καθηγητὴς **Σ. Ζαρέν.**

Ἀριθμ. Πρωτ. 65.

Σεβασμιώτατε Μητροπολῖτα κύριε Βιτάλιε, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ρωσσίας, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος καὶ οἱ λοιποὶ σύνεδροι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Ἄσμενοι ἐδεξάμεθα τὴν ἐγκάρδιον πρόσρησιν ἣν ἐπὶ ταῖς ἐπιστάσαις μεγάλαις χαρμοσύνοις ἑορταῖς τῆς κατὰ σάρκα Γεννήσεως καὶ Ἐπιφανείας ἐν τῷ κόσμῳ τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῷ νέῳ ἔτει προφρόνως καὶ πάλιν διεβιβάσατε ἡμῖν διὰ τῆς ἑορτίου ἐπιστολῆς ὑμῶν.

Ἐκφράζομεν ἐπὶ τούτῳ τὴν ἔνθερμον ἡμῶν εὐχαριστίαν καὶ μετ' ἀγάπης ἐπὶ ταῖς ἁγίαις καὶ εὐσήμοις ἡμέραις ἀντιπροσαγορεύομεν ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, τὰ κράτιστα ἀντευχόμενοι.

Εὐχαρίστησιν πολλὴν ἔχομεν βεβαιούμενοι περὶ τῆς θείᾳ χάριτι εὐοδώσεως τοῦ ἔργου τῆς ἱερᾶς μερίμνης ὑμῶν ὑπὲρ τῆς ἐν πίστει καὶ τῇ εὐσεβείᾳ στηρίξεως τοῦ Ὀρθοδόξου λαοῦ. Εἴησαν εὐλογημένοι παρὰ Θεοῦ οἱ ἐργαζόμενοι «τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου», οἱ «τὰ τῆς εἰρήνης διώκοντες καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους».

Χαίρομεν καὶ συγχαίρομεν ὑμῖν καὶ ἐπὶ τῇ ἀναφερομένῃ εὐοδώσει τοῦ ἔργου τῆς ἱερᾶς αὐτόθι Ἀκαδημίας. Εὐχόμεθα ὅπως τὸ σεπτὸν ἱερὸν φυτώριον διαλάμψῃ καὶ πάλιν ὡς φάρος τηλαυγὴς ἐν τῇ Ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ, ἀξίους καὶ δοκίμους παρασκευάζον τοὺς ἐργάτας τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου.

Μετὰ συγκινήσεως ἐλάβομεν γνῶσιν καὶ τῶν ὑπὲρ ἡμῶν, ἐπὶ τῇ εἰδήσει περὶ τῆς πρό τινος ἀσθενείας ἡμῶν, ἀναπεμφθεισῶν πρὸς τὸν Κύριον δεήσεων ὑμῶν.

Εἴθε ὁ διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν ἐπιφανεὶς ἐν τῷ κόσμῳ Κύριος ἡμῶν καὶ Σωτὴρ φωτίζοι πάντας εἰς τὴν περιφρούρησιν καὶ τὴν στήριξιν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης πανταχοῦ. Αὐτὸς καὶ τὸν ἀρξάμενον νέον αὐτοῦ ἐνιαυτὸν χαρίσαιτο τῷ κόσμῳ πανταχοῦ φορὸν παραμυθίας καὶ ἀνακουφίσεως.

,αϡλβ' Ἰανουαρίου ιη'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΟΥΚΡΑΪΝΗΣ

Τῇ Αὐτοῦ Παναγιότητι Φωτίῳ τῷ Β',
Ἀρχιεπισκόπῳ Κων/πόλεως, Νέας Ρώμης,
καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ.

«Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Μετὰ τῆς ἀγγελικῆς ταύτης δοξολογίας νῦν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἑορτάζουσι τὴν πανήγυριν τῆς σωτηρίας τοῦ ἁμαρτωλοῦ γένους τοῦ ἀνθώπου διὰ τῆς Γεννήσεως ἐν τῷ Σπηλαίῳ τῆς Βηθλεὲμ ἐκ τῆς Ὑπερευλογημένης καὶ Παναγνου Ἀειπαρθένου Μαρίας τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ Λόγου, τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀκούων τὴν ἀγαλλίασιν τῶν ἀσωμάτων δυνάμεων, ὀφείλει νῦν ὁ χριστιανικὸς κόσμος ἰδιαιτέρως νὰ πληρωθῇ τοῦ πνεύματος τῆς ἀδελφωσύνης, τῆς τὰ πάντα συγχωρούσης ἀγάπης καὶ τῆς ἀμοιβαίας λήθης τῶν προσβολῶν, τῶν σφαλμάτων, τῶν ἐρίδων καὶ τῆς ἔχθρας, ἵνα «ἐν μιᾷ καρδίᾳ καὶ ἑνὶ στόματι» ἀξίως ἀναπέμψῃ τὸν αἶνον καὶ τὴν εὐχαριστίαν πρὸς τὸ Γεννηθὲν Θεῖον Βρέφος, τὸν Σωτῆρα ἡμῶν.

Πεπληρωμένη βαθέος αἰσθήματος τῆς τοιαύτης τὰ πάντα περιλαμβανούσης χαρᾶς καὶ ἀγάπης τῶν Χριστουγέννων, ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Οὐκραΐνης μετὰ τῆς Ἱερᾶς αὐτῆς Συνόδου σπεύδει ἵνα προσαγορεύσῃ τὴν ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὴν Ἱερὰν αὐτῆς Σύνοδον μετὰ τῆς ἐπὶ κεφαλῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ἐπὶ τῇ παρούσῃ κεχαριτωμένῃ καὶ σωτηρίῳ ἑορτῇ τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ συνενοῦται μεθ' Ὑμῶν ἐν τῇ κοινῇ ἐνθέρμῳ πρὸς τὸν Σωτῆρα ἡμῶν Γενέσει, ὅπως στερεώσῃ οὗτος βαθύτερον μεταξὺ τῶν πιστῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ τὴν δωρηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἀμοιβαίαν εἰρήνην καὶ εὐδοκίαν καὶ ὅπως ἀγάγῃ αὐτὰ πάντα πρὸς ζῶσαν οἰκουμενικὴν ἑνότητα, ἵνα οἱ πάντες ὦσιν ἀληθεῖς καὶ ἄξιοι φορεῖς τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ.

Ἀνατιθεῖσα δὲ ἑαυτὴν εἰς τὴν Ὑμετέραν ἀδελφικὴν ἀγάπην, ἡ Οὐκραϊκὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐξαιτεῖται τὰς ἁγίας εὐχὰς τῆς Ὑμετέρας Ἁγιωσύνης.

Μετ' ἀδελφικῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως
ἔχω τὴν τιμὴν νὰ διατελῶ
τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος
εὐπειθέστατος θεράπων καὶ πρὸς Θεὸν εὐχέτης
ὁ Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Οὐκραΐνης
† ταπεινὸς **Ποιμήν,** ἐλέῳ Θεοῦ Μητροπολίτης
Χαρκόβου καὶ πάσης Οὐκραΐνης.

Σεβασμιώτατε Μητροπολῖτα Χαρκόβου καὶ πάσης Οὐκραΐνης,ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Ποιμήν, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Οὐκραΐνης, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Μετ᾽ ἀγάπης ἐγκαρδίου ἐδεξάμεθα τὴν ἑόρτιον Ἐπιστολὴν ἣν ἡ ὑμετέρα Σεβασμιότης ἔπεμψε καὶ πάλιν ἡμῖν ἐπὶ ταῖς ἐπιστάσαις ἁγίαις καὶ κοσμοχαρμοσύνοις ἑορταῖς τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν, τὸν ἐπ᾽ αὐταῖς ἀδελφικὸν ἀσπασμον καὶ τὰς εὐχὰς αὐτῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἀπ ίσης τῆς ἀγαπητῆς ἁγίας Οὐκραϊνικῆς Ἐκκλησίας διαβιβάζουσα.

Πολλὴν δὲ ἐκ τῆς φιλόφρονος προσρήσεως καὶ τῶν ἀγαθῶν ὑμῶν εὐχῶν σχόντες τὴν εὐχαρίστησιν, ἄσμενοι ἥκομεν διὰ τῆς παρούσης ἀδελφικῆς Ἡμῶν Ἐπιστολῆς εὐχαριστῆσαι ἐγκαρδίως τῇ ἀγάπῃ ὑμῶν καὶ μετὰ χαρᾶς ἀντιπροσαγορεύοντες ἐπεύξασθαι πᾶσαν ἄνωθεν χάριν καὶ εὐλογίαν κοινῇ τε καὶ ἰδίᾳ ὑμῖν.

Ἐνθέρμως δὲ μεθ᾽ ὑμῶν ἰδιαιτέραν ἀναπέμποντες πρὸς τὸν Κύριον δέησιν ὅπως στερεώσῃ ὁ Πανάγαθος βαθύτερον μεταξὺ τῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐν τῷ κόσμῳ παντὶ τὴν δωρηθεῖσαν ἡμῖν εἰρήνην καὶ εὐδοκίαν τοῦ Θεοῦ, φωτίζων καὶ ἄγων πάντας πρὸς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀδελφοσύνην, ἀντὶ τῆς ἔχθρας καὶ τοῦ σπαραγμοῦ, αἰτούμεθα καὶ πᾶν ἄλλο σωτηριῶδες πᾶσιν ἀγαθὸν παρὰ Θεοῦ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς Σεβασμιότητος.

,αϡλβ΄ Ἰανουαρίου κϛ΄.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἀγαπητὸς ἀδελφός.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Καντουρίας καὶ Πρωθιεράρχα πάσης Ἀγγλίας ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφέ, κύριε Κόσμο, χάρις εἴη τῇ Ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ Πατρὸς καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐπὶ ταῖς ἐπὶ θύραις ἁγίαις καὶ χαρμοσύνοις ἑορταῖς τῆς κατὰ σάρκα Γεννήσεως καὶ Ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ἄσμενοι προαγόμεθα διαβιβάσαι πρὸς τὴν Ὑμετέραν φίλην Σεβασμιότητα τὸν ἐπ᾽ αὐταῖς ἐγκάρδιον ἡμῶν ἀδελφικὸν ἀσπασμόν.

Εὐχόμεθα ὁλοψύχως ὅπως ὁ Σωτὴρ ἡμῶν καταξιοῖ τὴν ἀγάπην Αὐτῆς ὑπαντᾶν καὶ ἑορτάζειν πάντοτε ἐν ὑγείᾳ καὶ χαρᾷ τὰς ἁγίας ἡμέ-

ρας μετὰ τοῦ κατ' Αὐτὴν χριστεπωνύμου πληρώματος καὶ συμπάσης τῆς σεβασμίας 'Αγγλικανικῆς 'Εκκλησίας, παράσχῃ δὲ τὸν ἐπανατέλλοντα νέον αὐτοῦ ἐνιαυτὸν φορὸν ἀνακουφίσεως καὶ πάσης ἀγαθωσύνης τοῖς αὐτόθι τε καὶ τῷ κόσμῳ παντί.

Καὶ μετὰ τῶν ἐγκαρδίων τούτων ἀδελφικῶν ἡμῶν εὐχῶν κατασπαζόμενοι Αὐτὴν ἐν Κυρίῳ, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης

,απλα' Δεκεμβρίου ιθ'.

Τῆς Ὑμετέρας περισπουδάστου Σεβασμιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως **Φώτιος.**

Σημ. — Παρομοία 'Επιστολὴ ἀπεστάλη καὶ εἰς τὸν ἐν Βέρνῃ τῆς Ἑλβετίας 'Επίσκοπον τῶν Παλαιοκαθολικῶν.

Λαμπεθιανὸν 'Ανάκτορον.

Τῇ 13 'Ιανουαρίου.

Πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Πατριάρχην
Κωνσταντινουπόλεως κ. Φώτιον. 'Ασπασμὸν ἐν Κυρίῳ.

Ἡ 'Επιστολὴ τὴν ὁποίαν ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης ἀπηύθυνε πρὸς ἐμὲ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν μεγάλων καὶ χαρμοσύνων ἑορτῶν τῆς Γεννήσεως καὶ τῆς 'Επιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὡς καὶ αἱ εὐγενεῖς καὶ ἀδελφικαὶ προσρήσεις δι' ὧν ἀπηυθύνατε ἑόρτιον χαιρετισμόν, μὲ ηὐχαρίστησαν καὶ μὲ συνεκίνησαν βαθύτατα.

Σκοτεινὰ νέφη καλύπτουσι τοὺς λαοὺς τῆς γῆς, καὶ μόνον ἐὰν προστρέξωσι καὶ ἀκολουθῶσι τὸ φῶς τῆς θείας 'Επιφανείας εἶναι δυνατὸν νὰ ὁδηγηθῶσιν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

Εὔχομαι ὅπως ὁ Κύριος κρατύνῃ τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑψηλῆς καὶ ἁγίας ἀποστολῆς καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο καὶ ἵνα ἐν μέσῳ ὅλων τῶν ἀντιξοοτήτων καὶ τῶν περισπασμῶν τοῦ χρόνου, ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ἡ πᾶσαν ἔννοιαν ὑπερέχουσα, διαφυλάττῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν Ὑμῶν.

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Καντουαρίας **Κόσμο.**

Παναγιώτατε,

Εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ μνησθῶ τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος καὶ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, καθ' ἣν στιγμὴν ἔρχεται ἡ χαρμόσυνος ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων καὶ τὸ Νέον Ἔτος.

Εἴθε ὁ Ἄρχων τῆς εἰρήνης νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ εὐλογῇ τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα, ἵνα ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως διατελῇ φάρος τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως, τοῦ ὁποίου τὸ φῶς καὶ ἡ ἀγάπη νὰ ἐπεκτείνηται εἰς ἁπάσας τὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας καὶ τὰς ἄλλας χριστιανικὰς κοινότητας, πρὸς δόξαν Θεοῦ.

Ἐν Βέρνῃ, Δεκέμβριος 1931.

Τῆς Ὑμετέρας Θ. Παναγιότητο.
ἀφωσιωμένος ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
Δωρ **Ἀδόλφος Κεῦρυ,**
Ἐπίσκοπος τῶν Παλαιοκαθολικῶν τῆς Ἑλβετίας.

ΕΚ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ἀνέστη δὲ Ἀβραὰμ τὸ πρωῒ καὶ ἔλαβεν ἄρτους καὶ ἀσκὸν ὕδατος, καὶ ἔδωκε τῇ Ἄγαρ. Καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς τὸ παιδίον, καὶ ἀπέστειλεν αὐτήν. Ἀπελθοῦσα δὲ ἐπλανᾶτο κατὰ τὴν ἔρημον, κατὰ τὸ φρέαρ τοῦ ὅρκου. Ἐξέλιπε δὲ τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ ἀσκοῦ. Καὶ ἔρριψε τὸ παιδίον ὑποκάτω μιᾶς ἐλάτης. Ἀπελθοῦσα δὲ ἐκάθητο ἀπέναντι αὐτοῦ μακρόθεν, ὡσεὶ τόξου βολήν. Εἶπε γάρ: «Οὐ μὴ ἴδω τὸν θάνατον τοῦ παιδίου μου», καὶ ἐκάθισεν ἀπέναντι αὐτοῦ. Ἀναβοήσαν δὲ τὸ παιδίον ἔκλαυσεν. Εἰσήκουσε δὲ ὁ Θεὸς τῆς φωνῆς τοῦ παιδίου ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἦν. Καὶ ἐκάλεσεν ἄγγελος Θεοῦ τὴν Ἄγαρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ: «Τί ἐστιν Ἄγαρ; μὴ φοβοῦ· ἐπακήκοε γὰρ ὁ Θεὸς τῆς φωνῆς τοῦ παιδίου ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἐστιν. Ἀνάστηθι καὶ λάβε τὸ παιδίον, καὶ κράτησον τῇ χειρί σου αὐτό· εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσω αὐτό». Καὶ ἀνέῳξεν ὁ Θεὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ εἶδε φρέαρ ὕδατος ζῶντος· καὶ ἐπορεύθη καὶ ἔπλησε τὸν ἀσκὸν ὕδατος· καὶ ἐπότισε τὸ παιδίον. Καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετὰ τοῦ παιδίου, καὶ ηὐξήθη.

(Γένεσις ΚΑ', 14—20)

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΡΙΣΙΣ ΚΑΙ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Καὶ τὸ νέον ἔτος 1932 εὑρίσκει τὴν ἀνθρωπότητα διανύουσαν δεινὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν κρίσιν.

Ἀπὸ τοῦ Γενικοῦ πολέμου ἡ ἰσορροπία τοῦ κόσμου ἐταράχθη, ἡ οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ καὶ ἠθικὴ ἀνωμαλία ἐπιτείνεται καὶ «πᾶσα ἡ κτίσις στενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν».

Αἱ διάφοροι κοινωνικαὶ τάξεις ἀποβλέπουν πρὸς τὴν κατάστασιν ἄλλαι μετὰ φόβου καὶ ἄλλαι μετ' ἐλπίδων· ἐλπίδων περὶ δημιουργίας κρείττονος κοινωνικῆς καταστάσεως καὶ ζωῆς μετὰ τὴν ἀνατροπὴν τοῦ νῦν κρατοῦντος κοινωνικοῦ καθεστῶτος.

Ἡ κρατοῦσα τάξις τῶν ἀστῶν ἐν ἀγωνίᾳ ζητεῖ ἐρείσματα τοῦ ἐκ βάθρων κλονουμένου οἰκονομικοῦ καὶ κοινωνικοῦ καθεστῶτος. Καὶ ἐνῷ μέχρι τῆς χθὲς ἡ τάξις αὕτη μέρος μὲν διὰ τῆς θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας, μέρος δὲ δι' ὧν ἐκήρυττεν ὑλιστικῶν θεωριῶν ὑπέσκαπτε τὰ θεμέλια τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξεκόλαπτε τὴν διὰ τῶν αὐτῶν ὑλιστικῶν θεωριῶν κυοφορηθεῖσαν τάξιν τῶν κομμουνιστῶν, ἤδη, ὁπότε διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν θεωριῶν τούτων κλονίζεται ὁ ἴδιος τῆς ἀστικῆς τάξεως οἶκος καὶ ἀπειλοῦνται τὰ ὑλικὰ αὐτῆς συμφέροντα, περιδεὴς στρέφεται πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ προσπαθεῖ νὰ παρασύρῃ αὐτὴν εἰς τὸν ἀγῶνα χρησιμοποιοῦσα τὴν δύναμιν καὶ τὸ κῦρος τῆς Ἐκκλησίας πρὸς στήριξιν τοῦ ἀστικοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος.

Οὕτως ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν αἱ ἀστικαὶ ὀργανώσεις τῶν Ἀθηνῶν ἐζήτησαν παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος νὰ συμπράξῃ ἡ Ἐκκλησία κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ οἱ ἐφημέριοι ἐκτρεπόμενοι τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν κλήσεως νὰ καταστῶσι συνεργοὶ τῆς ἀστυνομίας καὶ καταδόται τῶν κατ' ἐνορίας κομμουνιστῶν..

Ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία, ἱσταμένη ὑπεράνω τῶν ἑκάστοτε ἐναλλασσομένων οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν συστημάτων, δὲν δύναται καὶ δὲν πρέπει νὰ συνταυτίζηται μὲ οἱονδήποτε ἐφήμερον κοινωνικὸν σύστημα καὶ μὲ οἱανδήποτε κοινωνικὴν τάξιν καὶ νὰ ἀγωνίζηται ὑπὲρ ἐπικρατήσεως αὐτῶν. Τοῦτο πράττουσα, θὰ ἐνίσχυεν ὅσα οἱ ὀπαδοὶ τῆς ὑλιστικῆς θεωρίας τῆς τε ἱστορίας καὶ τῶν κοινωνικῶν φαινομένων, μονομερῶς λύοντες σύνθετα

καὶ πολύπλοκα κοινωνικὰ φαινόμενα λέγουσιν ὅτι ἡ ὅλη θρησκεία εἶναι ἰδεολογικὸν ἀπαύγασμα οἰκονομολογικῶν ἐξελίξεων καὶ ἰδεολογικὸν σύστημα τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων μιᾶς κοινωνικῆς τάξεως.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι Ἐκκλησία μιᾶς μόνον κοινωνικῆς τάξεως οὐδὲ ἑνὸς μόνου λαοῦ ἢ ἑνὸς ἔθνους ἢ τοῦ Κράτους· ἡ Ἐκκλησία, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἀπ' ἀρχῆς σύστασις καὶ ἡ ἱστορία αὐτῆς, εἶναι ἡ ἀπ' ἀρχῆς καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, ἡ ἀπὸ περάτων ἕως περάτων, καὶ φιλόστοργος μήτηρ ὅλων τῶν λαῶν καὶ ὅλων ἀνεξαρτήτως τῶν κοινωνικῶν τάξεων καὶ ἐκείνων ἀκόμη ὅσαι ἐκ πλάνης ἔχουν στραφῆ κατ' αὐτῆς. Ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας «οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος» (Κολ. 3, 11).

Κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην ἀνέκαθεν ἡ Ἐκκλησία συμφώνως πρὸς τὸ παράδειγμα τοῦ θεμελιωτοῦ αὐτῆς κηρύττει τὸ Εὐαγγέλιον καὶ σκορπίζει τὰ ἀγαθὰ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης ἐπὶ πάντας, πτωχοὺς καὶ πλουσίους, καὶ ἀνατέλλει τὸν ἥλιον αὐτῆς ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους.

Τὰ ἑκάστοτε κρατοῦντα πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ συστήματα ἡ Ἐκκλησία ἐν μέρει ἀναγνωρίζει καὶ ἐν μέρει ἀνέχεται καὶ δὲν λαμβάνει πρωτεῦον καὶ ἐνεργὸν μέρος εἰς συντηρήσεις καὶ ἀνατροπὰς καθεστώτων, ὅπερ πολλοὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ὡς μομφὴν ἐπιρρίπτουσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἰς τὴν πρωτόγονον Ἐκκλησίαν τῆς Ἱερουσαλήμ, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ὑπάρχει μία νέα οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ τάξις πραγμάτων. «Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά» (Πράξ. 4, 32), ὅπερ πολλοὶ ἐκλαμβάνουσιν ὡς ἀπόδειξιν τῶν κομμουνιστικῶν ἀρχῶν τῆς πρώτης Ἐκκλησίας.

Ἀλλ' ἡ νέα αὕτη τάξις πραγμάτων οὖσα ἐκδήλωσις τῆς ἀκραιφνοῦς ἀγάπης καὶ φιλαδελφείας τῶν πρώτων Χριστιανῶν δὲν εἶναι πρόγραμμα οἰκονομολογικῶν μεταρρυθμίσεων ἢ ἀνατροπῆς τῆς ὑφισταμένης κοινωνικῆς τάξεως· ἐλλείπει ἀκόμη ἐκ τῆς νέας ἐκείνης τάξεως καὶ πᾶσα οἰκονομολογικὴ τεχνικὴ σκέψις καὶ βάσις.

Ὁ κομμουνισμὸς τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων εἶναι εἶδος θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ κομμουνισμοῦ τῆς ἀγάπης.

Καὶ τὸν τύπον τοῦτον τοῦ κομμουνισμοῦ τῆς ἀγάπης ἀπαντῶμεν καὶ εἰς τοὺς κατόπιν αἰῶνας. Αἱ δὲ μεταγενέστεραι μορφαὶ τῶν χριστιανικῶν κοινοτήτων εἰς χρόνους οἰκονομικῆς κρίσεως καὶ στερήσεως καὶ δυ-

στυχίας προσήγγιζον πάλιν πρὸς τὸν κομμουνισμὸν τῆς ἀγάπης ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ ἐποπτείαν τῶν Ἐπισκόπων.

Αἱ θεωρητικαὶ μάλιστα διδασκαλίαι τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἰδίᾳ τοῦ Βασιλείου, τοῦ Χρυσοστόμου, τοῦ Θεοδωρήτου καὶ τοῦ ἱεροῦ Αὐγουστίνου, κηρύττουν τὸν κομμουνισμὸν τοῦτον τῆς ἀγάπης, ὡς θεμελιώδη χριστιανικὴν διδασκαλίαν, ἐλέγχουν τοὺς τὰ πλείονα ἔχοντας ὡς κλέπτας καὶ σφετεριστὰς ξένων ἀγαθῶν, καὶ ἀπαιτοῦν ἵνα ὡς τὸ φῶς καὶ ὁ ἀὴρ καὶ ἡ γῆ εἶναι κοινὰ εἰς πάντας, οὕτω ἐλευθέρα καὶ κοινὴ εἰς ὅλους πρέπει νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἡ ἐπὶ τῆς γῆς κτῆσις καὶ περιουσία διὰ τῆς τὰ πάντα χορηγούσης καὶ θυσιαζούσης ἀγάπης.

Ὁ ἱερὸς μάλιστα Χρυσόστομος εἰς τὴν ΙΑ´ αὐτοῦ εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων ὁμιλίαν, τὴν ὁποίαν ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν εἰς τοὺς πιστοὺς τῆς Βασιλευούσης, συζητῶν, ἐὰν ἡ ἀγάπη τὴν ἀκτημοσύνην ἔτεκεν, ἢ ἡ ἀκτημοσύνη τὴν ἀγάπην, ἀποφαίνεται ὅτι ἡ ἀγάπη ἔτεκεν τὴν ἀκτημοσύνην καὶ αὕτη πάλιν ἐπέσφιγξε τὴν ἀγάπην μᾶλλον.

Καὶ κατόπιν ἐν ἀπαραμίλλῳ ἐξάρσει ρητορικῆς τέχνης καὶ λογικῆς περιγράφει τὸ ἠθικὸν κάλλος, τὸ ὁποῖον θὰ ἐνεφάνιζεν ἡ ἐκ δέκα μυριάδων Χριστιανῶν ἀποτελουμένη τότε Κοινότης τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐὰν ἐφήρμοζε τὸ σύστημα τῆς πρωτογόνου Ἐκκλησίας τῆς Ἱερουσαλήμ, ὅπου «καθάπερ ἐν οἰκίᾳ πατρικῇ υἱοὶ ὁμότιμοι πάντες οὕτω διέκειντο», ἐξαίρει τὴν δύναμιν τῆς ἕλξεως, τὴν ὁποίαν θὰ ἤσκει ἡ πολιτεία αὕτη τῆς ἀγάπης ἐπὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλλήνων, ὡς ἀποκαλεῖ τοὺς ἕλληνας εἰδωλολάτρας, καὶ λέγει : «τίς δ᾽ ἂν ἔμενεν ἕλλην λοιπόν ; οὐδένα ἔγωγε ἡγοῦμαι : οὕτως ἂν πάντες ἐπεσπασάμεθα καὶ εἱλκύσαμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς». Καὶ τέλος πιστεύει ὅτι, ἂν ὁ Θεὸς ζωὴν δῷ, ταχέως ***εἰς ταύτην ἡμᾶς ἄξομεν τὴν πολιτείαν***. Ἐπὶ τὰ ἴχνη τῆς κομμουνιστικῆς πολιτείας τῆς ἀγάπης βαδίζει μέχρι σήμερον ὁ μοναχικὸς βίος καὶ δὴ ὁ κοινοβιακὸς καὶ ἰδίᾳ ἐν Ἄθῳ καὶ ἐβάδισαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ αἱ κατὰ τὸν μεσαίωνα ἐμφανισθεῖσαι κομμουνιστικαὶ κινήσεις, οἱ μέχρις ἐπαναστάσεως καὶ ἀνατροπῆς τῶν καθεστώτων προβάντες Ἀναβαπτισταί, καὶ οἱ νεώτεροι χριστιανοὶ ὀνειροπόλοι καὶ ἰδεολόγοι.

Μόνον ἡ χριστιανικὴ ἠθικὴ μετὰ τῆς πρὸς πάντας καὶ πάντα στρεφομένης καὶ πάντας ἐν ἑαυτῇ ἑνούσης θείας ἀγάπης θὰ ἠδύνατο νὰ συμπήξῃ μίαν σταθερὰν καὶ ἀδιάσειστον σοσιαλιστικὴν πολιτείαν.

Πρὸς τοιαύτην ἰδεώδη πολιτείαν ἀγάπης καὶ φιλαδελφίας τείνουσα ἡ Ἐκκλησία ἀνεγνώριζεν ἢ μᾶλλον ἠνείχετο τὰ ἑκάστοτε κρατοῦντα πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ συστήματα, ὡμολόγει ὅμως τὰς ἐλλείψεις αὐτῶν καὶ τὰς ἀπὸ τούτων βλάβας καὶ ἀνεχομένη τὸ σύστημα δὲν ἠνείχετο τὰς

ἐλλείψεις τούτου καὶ τὰς ἀπ᾿ αὐτοῦ πιέσεις καὶ θλίψεις. Ἀλλ᾿ ὅ,τι κατὰ τῶν κοινωνικῶν συστημάτων ἐκίνησεν ἑκάστοτε ἡ Ἐκκλησία, τοῦτο δὲν εἶναι εἶδος κοινωνικῶν ἀνατροπῶν ἢ μεταρρυθμίσεων ἢ ὀργανικῆς τινος μεταβολῆς τῶν κοινωνικῶν συστημάτων, ἀλλὰ μόνον ἄσκησις τῆς καινῆς ἐντολῆς τῆς ἀγάπης, δι᾿ ἧς ἀναλαμβάνει τὴν εἰς μεγάλην ἔκτασιν θεραπείαν πάσης κοινωνικῆς ἐλλείψεως καὶ βλάβης προερχομένης ἐκ μιᾶς ὁλονὲν βαρυτέρας καθισταμένης οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς καταστάστάσεως. Εἰς ὅλας δὲ τὰς ταραχὰς καὶ ἀνατροπὰς τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς ἡ Ἐκκλησία διατηρεῖ ἀκλόνητον τὴν εὐστάθειαν αὐτῆς καὶ παρέχει εἰς τὴν ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς παραπαίουσαν καὶ εντελῶς ἀστήρικτον καὶ ἀνερμάτιστον ἀνθρωπότητα ἔρεισμα καὶ φῶς καὶ διὰ τῆς ζύμης τοῦ Εὐαγγελίου ζυμοῖ ὅλον τὸ φύραμα τῶν κατὰ καιροὺς πολιτειῶν καὶ κοινωνιῶν

Τοιοῦτον ἔργον ἐπετέλεσε καὶ τοιαύτην εὐεργετικὴν ἔσχεν ἡ Ἐκκλησία ῥοπὴν ἐπὶ τοῦ κοινωνικοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Ρωμαϊκοῦ καὶ κατόπιν τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους, ὅπου ἀπέκειτο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μεγάλη κοινωνικὴ ἀποστολή. Καὶ οὐ μόνον εὐγενεῖς καὶ θαρραλέοι Ἐπίσκοποι γενναίως ἀντεπεξῆλθον πρὸς ὠμοὺς καὶ ἀδίκους αὐτοκράτορας καὶ ὑπαλλήλους τοῦ Κράτους, καὶ ὑπερήσπισαν τοὺς ἀθῴους, τοὺς ἀδυνάτους καὶ τοὺς ἀβοηθήτους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου νομοθεσίαν ἤσκησεν ἡ Ἐκκλησία σωτήριον ἐπίδρασιν. Εἰς τὴν νομοθεσίαν τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀριθμεῖται μακρὰ σειρὰ νόμων σχέσιν ἐχόντων πρὸς τὴν κοινωνικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνύψωσιν ὁλοκλήρων περιφρονουμένων τάξεων, πρὸς τὴν ἱερότητα τοῦ γάμου, τὴν προστασίαν τῶν ἀδυνάτων, τὴν πρόνοιαν τῶν παίδων, τὴν περίθαλψιν τῶν αἰχμαλώτων, τὴν δημοσίαν ἠθικήν, τὴν κυριακὴν ἀργίαν καὶ δὴ καὶ πρὸς τὰ ζητήματα ἰδιοκτησίας· πάντες οἱ νόμοι οὗτοι ἐνομοθετήθησαν τῇ ἐνεργείᾳ καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Ἐκκλησίας.

Σημειῶ καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς Ἁλώσεως χρόνους, καθ᾿ οὓς ἡ Ἐκκλησία ὡς ἀληθὴς μήτηρ ἐμερίμνησε περὶ πάντων τῶν Ὀρθοδόξων λαῶν καὶ πασῶν τῶν κοινωνικῶν τάξεων.

Οὕτω γενικὸν καὶ δίκαιον καὶ ἀμερόληπτον πρὸς πάσας τὰς κοινωνικὰς τάξεις ὀφείλει νὰ εἶναι τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας καὶ κατὰ τὴν παροῦσαν κοινωνικὴν κρίσιν· καὶ τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι εἴπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε δυσχερές, διότι δυσχερῆ καὶ πολύπλοκα εἶναι καὶ τὰ σύγχρονα κοινωνικὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἐγέννησεν ἡ σύγχρονος κεφαλαιοκρατικὴ οἰκονομία καὶ τὸ ὑπ᾿ αὐτῆς καὶ τῆς βιομηχανίας δημιουργηθὲν ἐργατικὸν προλεταριάτον, ἡ στρατοκρατία καὶ γραφειοκρατία τῶν μεγάλων ἰδίως κρατῶν, ἡ τεραστία αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς πα-

ραγωγῆς, ἥτις συνέπειαν ἔχει τὴν παγκόσμιον καὶ ἀποικιακὴν πολιτικήν, καὶ τέλος αἱ πρόοδοι καὶ ἡ τελειοποίησις τῆς τεχνικῆς ἐπιστήμης, ἥτις ἐκινητοποίησε καὶ συνέδεσε πάντα καὶ πάντας καὶ ἐμηχανοποίησεν ἀνθρώπους καὶ ἐργασίαν.

Καὶ εἶναι δυσχερῆ καὶ πολύπλοκα τὰ προβλήματα ταῦτα κατὰ πρῶτον, διότι σήμερον πρόκειται περὶ κοινωνικῶν τάξεων οὐχὶ κηδευομένων, ἀλλὰ ἰσονόμων καὶ ἰσοδικαίων, μέτρον δέ τι παιδεύσεως καὶ μορφώσεως ἔχει καταστῆ κοινὸν εἰς πάντας κτῆμα· εἶναι τοῦτο ἀναντιρρήτως τεραστία πρόοδος τοῦ παρελθόντος καὶ παρόντος αἰῶνος. Καὶ ἡ ἰσότης αὕτη τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων καὶ ἡ ἐξάπλωσις τῆς παιδείας εἰς ὅλας τὰς τάξεις ὁλονὲν αὐξάνουν. Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου χωρίζει τὰς τάξεις ταύτας ἡ διαφορὰ τῆς περιουσίας, διακρίνουσα αὐτὰς εἰς κεφαλαιοκρατικὰς καὶ ἐργατικάς, καθίσταται δὲ ὁλονὲν ἀφόρητος ἡ κατάστασις, καθ' ἣν ὁλόκληροι τάξεις τοῦ λαοῦ, αἵτινες καλῶς ἐξεπαιδεύθησαν καὶ ζωηρὰν ἔχουσι τὴν συναίσθησιν τῶν ἀγαθῶν καὶ εὐλογιῶν τοῦ πολιτισμοῦ, οἰκονομικῶς στενοχωροῦνται εἰς βαθμόν, ὥστε ἐκ τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων μόνον ἐλάχιστα νὰ δύνανται νὰ καρπωθῶσιν, ἡ ἐλαχίστη δὲ δυσκολία τῆς ζωῆς δύναται νὰ ἀφανίσῃ καὶ ταῦτα καὶ ταύτας.

Πλὴν τούτων ἡ μεγάλη δύναμις τῆς παγκοσμίου οἰκονομίας καὶ τῆς μεγάλης βιομηχανίας κατέστη ἐπαισθητὴ καὶ εἰς τὸ πλέον ἀπομεμακρυσμένον χειρωνακτικὸν χωρίον, ἔχει δὲ ἀνατρέψει ὅλας τὰς κατὰ παράδοσιν συνθήκας καὶ κατεδίκασεν εἰς τελείαν ἀργίαν ὁλοκλήρους χειρωνακτικὰς καὶ ἐπαγγελματικὰς τάξεις. Ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν μεγάλων πόλεων ὑπάρχει ὁλόκληρος πληθυσμὸς περιελθὼν εἰς θέσιν νομάδος· πόσον δὲ δύσκολον εἶναι νὰ διατηρηθῇ μεταξὺ αὐτοῦ ἀνωτέρα τις ἠθικὴ καὶ ἡ θρησκεία περὶ τούτου μαρτυρεῖ καὶ ἡ ἱστορία, ἡ παλαιὰ καὶ ἡ νέα.

Τέλος εὑρισκόμεθα οὐχὶ πλέον ἀπέναντι ἀφελῶν σοσιαλιστικῶν καὶ κομμουνιστικῶν ἰδεῶν, ἀλλ' ἔναντι σοσιαλιστικῶν καὶ κομμουνιστικῶν συστημάτων φιλοσοφικῶς καὶ ἐπιστημονικῶς ἐξελιχθέντων, βάσιν δὲ ἐχόντων ὑλιστικὰς κοσμοθεωρίας, αἵτινες λυμαίνονται μέγα μέρος τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου καὶ ὁλονὲν ἀπομακρύνουν αὐτὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς θρησκείας· ὁ θεωρητικὸς καὶ πρακτικὸς ὑλισμὸς καθίσταται δύναμις εἰς τὴν δημοσίαν ζωήν· δύο ἀντίθετοι κοσμοθεωρίαι ἵστανται ἔναντι ἀλλήλων. Ἀλλ' ὑπάρχει καί τι χειρότερον τοῦ κατ' ἀρχὴν ὑλισμοῦ· εἶναι ἡ ἀπόλυτος θρησκευτικὴ ἀδιαφορία ἢ ὁ ὑπολογίζων ἐγωϊσμός, ὅστις ἐξ ὅλων τῶν κοσμοθεωριῶν συγχρόνως ζητεῖ νὰ καρπωθῇ ἴδια ὠφελήματα, μισεῖ δὲ πᾶσαν ἠθικὴν ἀρχὴν καὶ πεποίθησιν, ἥτις ἀπειλεῖ νὰ ταράξῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἡσυχίαν καὶ νὰ ἐπιβάλῃ καθήκοντα.

Ἐκ πάντων τούτων συνάγεται πόσον σύνθετον καὶ πολύπλοκον εἶναι τὸ κοινωνικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ἐν τοῖς νῦν καιροῖς καὶ πόσον μεγάλαι αἱ εὐθύναι τῶν διεπόντων τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἱεραρχῶν καὶ ὅλου τοῦ κλήρου.

Πρῶτον στοιχεῖον τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, ὅπερ δέον νὰ ἱκανοποιῇ ὅλας τὰς συγχρόνους πνευματικάς, ψυχικὰς καὶ κοινωνικὰς ἀνάγκας τοῦ λαοῦ, καὶ διὰ τοῦτο, πλὴν τῆς ἀρτίας θεολογικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς μορφώσεως τῶν κηρυττόντων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπαιτεῖται νὰ ἔχωσιν οὗτοι καὶ φιλοσοφικὸν καὶ κοινωνιολογικὸν καταρτισμὸν διὰ νὰ δυνηθοῦν ἐπιτυχῶς νὰ ἀντεπεξέλθουν κατὰ πάσης ἀντιθέτου καὶ ἀντιχριστιανικῆς κοσμοθεωρίας. Πόση δὲ δύναμις κεῖται εἰς πᾶσαν ἰδιαιτέραν κοσμοθεωρίαν, περὶ τούτου μαρτυρεῖ καὶ ἡ κομμουνιστικὴ κίνησις· αἱ χιλιάδες τῶν ἀνθρώπων, αἵτινες πρόσκεινται εἰς αὐτὴν δὲν ζητοῦν μόνον ἄρτον· γνωρίζουν ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνον ζήσεται ἄνθρωπος· ἀλλ' αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην νὰ ἀκούσωσιν ἐξηγήσεις εἰς ὅλα τὰ ζητήματα τῆς ζωῆς, τοῦ κόσμου καὶ τῆς κοινωνίας, καὶ εἶναι ἕτοιμοι νὰ θυσιασθῶσι διὰ τὴν πίστιν των. Ἀλλ' ἵνα κατορθώσῃ ὁ κηρύττων νὰ δώσῃ ἀπάντησιν εἰς ὅλα τὰ ζητήματα ταῦτα, πρέπει νὰ εὑρίσκηται εἰς ἐπαφὴν πρὸς πᾶσαν ἀληθῆ γνῶσιν καὶ πρὸς πᾶσαν ἀλήθειαν. Εἶναι ἀληθές, ὅτι πολλάκις καὶ μία ἀκτὶς τοῦ Εὐαγγελίου ἀρκεῖ διὰ νὰ φωτίσῃ τὴν ψυχὴν καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ αὐτὴν καὶ ὁ ἔσχατος δὲ δοῦλος τοῦ Θεοῦ δύναται νὰ καταστῇ εἰς τὸν πλησίον ἀληθινὸς σωτήρ. Ἀλλ' εἰς τοὺς νῦν καιρούς, ὁπότε ὁλόκληρος κοσμοθεωρία ἵσταται ἀπέναντι ἀντιθέτου κοσμοθεωρίας, ἀπαραίτητον διὰ τὸν κηρύττοντα νὰ εἶναι ὡπλισμένος διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστήμης. Χωρὶς δὲ τὸ παράπαν νὰ προσβάλῃ τὰς οἰκονομολογικὰς βάσεις, ἐφ' ὧν στηρίζεται ὁ ἀγὼν τῶν ἐργατικῶν τάξεων, μηδὲ νὰ ἀποθαρρύνῃ τοὺς ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῆς οἰκονομικῆς καὶ ἠθικῆς αὐτῶν θέσεως ἀγῶνας, δέον ὁ κηρύττων νὰ ἀποδεικνύῃ μόνον τὴν ἐπιστημονικὴν πλάνην τῆς ὑλιστικῆς θεωρίας τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ὅλης κοσμοθεωρίας τοῦ κομμουνισμοῦ ὡς καὶ τὸ ἄδικον τῆς ἐπιθέσεως αὐτοῦ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις διὰ τοῦ Εὐαγγελίου ἐγέννησε πάντας· ἐν ἑνὶ λόγῳ προσαρμοζόμενος πρὸς ὅλας τὰς συνθήκας καὶ λαλῶν πάσας τὰς γλώσσας ὁ διδάσκων ὀφείλει νὰ ἐφαρμόζῃ τὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος ἵνα κερδήσω ἀνόμους· ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερ-

δήσω· τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω (Α΄ Κορινθ. 9, 19-23).

Ἀλλὰ μόνον τὸ κήρυγμα δὲν ἀρκεῖ διὰ νὰ γεννήσῃ τὴν βαθεῖαν ἐκείνην θρησκευτικὴν συγκίνησιν, ἥτις κυρίως συνεπάγεται τὴν κάθαρσιν τῶν παθημάτων· τὴν θρησκευτικὴν ταύτην συγκίνησιν γεννᾷ ἰδίᾳ ἡ μυστικὴ λατρεία καὶ τὰ ἐν αὐτῇ εὐσεβῶς καὶ ἱεροπρεπῶς τελούμενα· ἡ κοινὴ πάντων τῶν πιστῶν ἐν τῇ θείᾳ λατρείᾳ παρουσία καὶ προσευχὴ καὶ κατάνυξις καὶ ἰδίᾳ τὰ ἐν τῇ θείᾳ καὶ ἱερᾷ λειτουργίᾳ **δρώμενα** καὶ λεγόμενα, αἱ ὡραῖαι εὐχαὶ καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ᾄσματα μὲ τὴν ἱερὰν καὶ ἀρχαιοπρεπῆ γλῶσσαν, διάφορον τῆς κοινῆς εἰς τὴν συνήθη καὶ καθημερινὴν ζωὴν γλώσσης, καὶ μὲ τὴν βυζαντινὴν μουσικήν, ἥτις μὲ τὴν ἀπόστασίν της ἀπὸ τοῦ συγχρόνου κοσμικοῦ ᾄσματος ἀπηχεῖ τοὺς ἤχους ἑνὸς ὑψηλοτέρου καὶ θείου κόσμου, ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ ἱεροπρεπὴς στάσις τοῦ λειτουργοῦντος ἱερέως, ταῦτα πάντα μεταδίδουν εἰς τοὺς πιστοὺς θεουργικὴν δύναμιν καὶ διάθεσιν πρὸς θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν αὐτῶν ἀνύψωσιν καὶ μεταγγίζουν εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τοὺς ὑπερφυσικοὺς καὶ νοητοὺς κόσμους καὶ καθιστῶσι τὴν θείαν λατρείαν αὐτὸ τοῦτο μυσταγωγίαν καὶ ἁγιασμὸν καὶ χειραγωγίαν καὶ ὁδὸν τῆς εὐσεβοῦς ψυχῆς πρὸς τὴν θεότητα, ἥτις φῶς οἰκεῖ ἀπρόσιτον. Θρησκεία ἄνευ θείας λατρείας εἶναι ἀνίκανος νὰ διαδοθῇ καὶ νὰ δημιουργήσῃ τὴν καινὴν ζωὴν καὶ τὸν καινὸν κόσμον, μαραίνεται δὲ βαθμηδὸν καὶ θνήσκει.

Πλὴν τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς μυστικῆς λατρείας, οὐσιῶδες στοιχεῖον τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας εἶναι καὶ ἡ ἄσκησις τῆς καινῆς ἐντολῆς τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, ἥτις ἀνέκαθεν ὑπῆρξε πειστικὸν μέσον ἐξάρσεως τῆς θρησκείας καὶ διαδόσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ· καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐκήρυττε τὸ Εὐαγγέλιον βοηθῶν, ἐλεῶν καὶ θεραπεύων· διότι, ὡς ἡ ἁμαρτία εἶναι ρίζα πάσης ἀθλιότητος, οὕτω καὶ ἡ πενία καὶ ἡ δυστυχία καὶ ἡ ἀθλιότης γεννῶσι τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸ αἶσχος· διὰ τοῦτο ἐπιβάλλεται ἀγὼν κατὰ τῆς πενίας καὶ τῆς ἀθλιότητος.

Καὶ ἐν τούτῳ πρότυπον δέον νὰ εἶναι ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία, ἐν ᾗ ἡ ἄσκησις τῆς ἀγάπης ἀναποσπάστως ἦτο συνδεδεμένη μετὰ τῆς μυστικῆς λατρείας καὶ ἀπετέλει μετ᾽ αὐτῆς ἕν τι ὅλον ἀδιάσπαστον καὶ ἑνιαῖον. Καὶ ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ἀγάπης καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀντιλήψεως δέον νὰ πρωτοστατήσῃ ἡ Ἐκκλησία ἰδίᾳ διὰ τῶν Ἐπισκόπων αὐτῆς καὶ τῶν λοιπῶν κληρικῶν, οἵτινες αὐτοὶ πρῶτοι ὀφείλουν νὰ παρέχουν τὸ παράδειγμα τῆς ἀκτημοσύνης καὶ ἁπλότητος καὶ λιτότητος καὶ νὰ ἔχωσι τὸ μεγαλοπρεπὲς ἦθος τῆς φιλοπτωχίας καὶ φιλοξενίας. Ὅταν οἱ κυβερνῶντες τὴν Ἐκκλησίαν εἶναι τυχὸν φιλάργυροι καὶ πλεονέκται, μικρόψυχοι καὶ μικρολόγοι, ἰδιοτελεῖς καὶ ἀφιλόπτωχοι, **οὐδέποτε εἶναι δυνατὸν νὰ**

ἀναπτυχθῶσιν ἐλευθέρως καὶ νὰ ἐνεργήσωσιν αἱ ἐν τῇ Ἐκκλησίαι ὑπάρχουσαι δυνάμεις πλουσίας ζωῆς, ὥστε νὰ καταστῇ ἡ Ἐκκλησία πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωήν.

Ὅταν δὲ οἱ τὴν Ἐκκλησίαν διοικοῦντες αὐτοὶ πρῶτοι προκάθηνται τῆς ἀγάπης, τότε θὰ ἔχωσι τὸ προσῆκον κῦρος παρὰ τοῖς εὐποροῦσι καὶ θὰ πείθωσιν αὐτοὺς πρὸς ἀνακούφισιν τῆς ποικίλης δυστυχίας ἐν τοῖς νῦν καιροῖς. Συστηματοποιοῦσα δὲ ἡ Ἐκκλησία τὴν ἀγάπην ὀφείλει νὰ συστήσῃ κατὰ ἐνορίας κέντρα κοινωνικῆς προνοίας καὶ ἀντιλήψεως καὶ εὑρέσεως ἐργασίας εἰς τοὺς ἀέργους· νὰ εἰσδύῃ διὰ τῶν ἐφημερίων εἰς τὰ ἄδυτα τῆς δυστυχίας καὶ ἀθλιότητος, κομίζουσα τὴν ἐνεργὸν ἀγάπην καὶ παραμυθίαν καὶ ὀργανοῦσα τὰ ἀπαράμιλλα ἐκεῖνα τάγματα τῶν διακόνων καὶ διακονισσῶν, ἅτινα εἰς τοὺς ἀρχαίους καιροὺς καὶ δὴ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου ἐπετέλεσαν θαύματα εὐποιΐας.

Ἡ κρίσις ἣν διανύομεν εἶναι τοιαύτη, ὥστε εἰς τοὺς μὴ ἀσκοῦντας τὴν ἀγάπην καὶ τὴν κοινωνικὴν πρόνοιαν, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸν ναὸν καὶ τὸ τυπικὸν μέρος τῆς θείας λατρείας περιοριζομένους κληρικοὺς θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὅ,τι εἶπεν ὁ Χριστὸς εἰς τοὺς Φαρισαίους: «Τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε» καὶ «ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν» (Ματθ. 12,7), ὅτι κατὰ τὸν Ἀπόστολον Ἰάκωβον «Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν» (Ἰακ. 1,27), ὅτι κατὰ τὸν Ἑρμᾶν «Χήρας ὑπηρετεῖν, ὀρφανοὺς καὶ ὑστερημένους ἐπισκέπτεσθαι καὶ ἐξ ἀναγκῶν λυτροῦσθαι τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ», καὶ κατὰ τὸν Κλήμεντα «Τοῖς ἐν φυλακῇ ἐπιφαινόμενοι ὡς δύνασθε βοηθῆτε» καὶ «παρέχοντες μετὰ πάσης εὐφροσύνης τὰς τροφάς........ τοῖς ἀτέχνοις διὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἐννοούμενοι τὰς προφάσεις τῆς ἀναγκαίας τροφῆς, ***τεχνίτῃ ἔργον, ἀδρανεῖ ἔλεος***».

Τοιοῦτον τὸ κοινωνικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ἐν ᾗ διανύομεν κοινωνικῇ κρίσει. Βεβαίως τοῦτο καὶ τελείως ἀσκούμενον δὲν θὰ θεραπεύσῃ ὅλας τὰς ἐλλείψεις καὶ πληγὰς τοῦ κοινωνικοῦ σώματος· ὑπάρχουσιν αἱ συμφυεῖς εἰς τὸ κοινωνικὸν σῶμα ἐλλείψεις καὶ παθήσεις, αἵτινες καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἀναπόφευκτοι. Ἡ ἱκανότης τῆς ἰδέας πρὸς τέλειον χειρισμὸν καὶ κατεργασίαν τῆς τραχείας πραγματικότητος παραμένει πάντοτε ἀμφίβολον, σκοτεινὸν καὶ δύσκολον πρᾶγμα. Καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν αἱ σύμφυτοι τῇ ἀνθρωπίνῃ κοινωνίᾳ ἀτέλειαι, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λειτουργήσῃ ἐπὶ τῆς γῆς πλήρης καὶ τέλειος κοινωνικὸς ἠθικὸς ὀργανισμός. Ἡ ἀπόλυτος ἠθικοποίησις ἀνθρώπων καὶ κοινωνιῶν δὲν εἶναι δυνατή· δυνατὴ εἶναι μόνον ἡ πάλη πρὸς τὴν ὑλικὴν καὶ ἀνθρωπίνην φύσιν. Διὰ τοῦτο τὸ κοινωνικὸν καὶ ἠθικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας τό τε παρὸν καὶ τὸ μέλλον θὰ εἶναι νὰ προσαρμόζηται πρὸς τὴν ἑκάστοτε

κατάστασιν καὶ νὰ ἐπιδιώκῃ μόνον τὸ δυνατόν. Οὕτω ἡ ἠθικὴ ἐργασία καὶ ὁ ἀγὼν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῆς γῆς καταντᾷ ἀτελεύτητος· τοῦτο μόνον οἱ διὰ τῆς πίστεως ὑπὲρ πᾶν γήϊνον καὶ ἀνθρώπινον ὑπεριπτάμενοι ἰδεολόγοι διδάσκαλοι καὶ ὀνειροπόλοι δύνανται νὰ παρίδωσιν. Ἡ πίστις εἶναι ἡ δύναμις τοῦ ἀγῶνος τῆς ζωῆς· ἡ ζωὴ ὅμως παραμένει διαρκὴς πάλη καὶ ἀγὼν διηνεκὴς δημιουργῶν εἰς ἑαυτὸν πάντοτε καὶ ἐκ νέου νέα μέτωπα μετὰ ἓν ἕκαστον ἀπειλητικὸν χάσμα ἢ βάραθρον, ὅπερ φράσσεται, ἀναφαίνεται νέον.

Ἀλλ' ἀναλλοίωτος διαμένει πάντοτε ἡ ἀλήθεια, ὅτι «ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ἡμῶν ἐστιν» (Λουκ. 12,20). Καὶ πρέπει διὰ τῆς ἀδιαλείπτου ἐργασίας καὶ ἀγάπης, ἥτις πάντα πιστεύει, νὰ λάμπῃ τὸ φῶς ἡμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ ἡμῶν ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Οἱ τελικοὶ σκοποὶ τῆς ἀνθρωπότητος κεῖνται κεκρυμμένοι ἐν ταῖς χερσὶν Αὐτοῦ.

† Ο ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ

Η ΤΡΙΤΗ ΕΝ ΕΦΕΣΩι ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΥΖΙΚΟΥ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο (1) συμπληροῦνται 1500 ἔτη ἀπὸ τῆς συγκροτήσεως τῆς Τρίτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ δημοσιεύομεν τὰ ἀκόλουθα σχετικά:

Α´

Κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 428 ἢ Ἰανουάριον τοῦ 429 ἐξεδήμει πρὸς Κύριον μετὰ διετῆ περίπου Ἀρχιερατείαν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Σισίνιος. Ὡς διάδοχον αὐτοῦ τὸ λαϊκὸν ρεῦμα ὑπεδείκνυε τὸν ἐπιφανῆ ἱεράρχην Κυζίκου Πρόκλον· ἀλλ' ἡ Αὐτοκρατορικὴ Αὐλή, ἥτις ἐπεπόθει Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Πρωτευούσης ρήτορα στωμύλον, ἐφάμιλλον εἰ δυνατὸν τοῦ Χρυσοστόμου, διενήργησε τὴν ἐκλογὴν τοῦ πρεσβυτέρου τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας Νεστορίου, ὅστις καὶ ἐγκαθιδρύθη τῇ 10ῃ Ἀπριλίου 428.

Ὁ Νεστόριος πατρίδα εἶχε τὴν ἐν Συρίᾳ Γερμανίκειαν, μοναχὸς τῆς Μονῆς Εὐπρεπίου, μικρὸν ἔξω τῆς Ἀντιοχείας κειμένης, πρεσβύτερος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλησίας, ἐν ᾗ διέπρεψεν ὡς ρήτωρ εὔλαλος, κατηχῶν τοὺς πιστοὺς ἐξ ἐπιτροπῆς τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας Θεοδότου. Χειροτονηθεὶς Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, κατ' ἀρχὰς μὲν ἐδείχθη θερμουργὸς ζηλωτὴς τῆς Ὀρθοδοξίας, ἀπευθύνας τῷ Αὐτοκράτορι Θεοδοσίῳ κατὰ τὴν ἐνθρονιστικὴν αὐτοῦ προσλαλιὰν τὰ ἀκόλουθα: «Δός μοι, Βασιλεῦ, τὴν γῆν καθαρὰν ἀπὸ πλάνης αἱρετικῆς, ἐγὼ δέ σοι δώσω τὸν οὐρανὸν ἀντίδωρον. Καθαίρεσον μετ' ἐμοῦ τοὺς αἱρετικούς· ἐγὼ τότε καθαιρῶ τοὺς ἐχθροὺς τῆς Βασιλείας σου». Συνεπὴς δὲ πρὸς τοὺς λόγους του τούτους, πρῶτον μὲν κατέστρεψε τὸν ναὸν ὃν εἶχον ἐν Κωνσταντινουπόλει οἱ Ἀρειανοί, ἐπίσης δὲ κατεδίωξε τοὺς Ναυατιανούς, καθὼς καὶ τοὺς ἐν Λυδίᾳ καὶ

(1) Σημ. «Ὀρθοδοξίας». Ἡ παροῦσα Μελέτη συνετάχθη τὸν τελευταῖον μῆνα τοῦ λήξαντος ἔτους 1931.

Καρίᾳ Τεσσαρεσκαιδεκατίτας. Ἐπίσης διέταξε τὸν Ἐπίσκοπον Γέρμης Ἀντώνιον νὰ διώξῃ ἐκ τῆς ἐπαρχίας του τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Μακεδονίου, ἐξ ὧν διωγμῶν προεκλήθησαν στάσεις καὶ ταραχαί, οἱ δὲ Μακεδονιανοὶ ἐφόνευσαν τὸν Γέρμης Ἀντώνιον, ἐφ' ᾧ καὶ ὁ Νεστόριος ἀφήρεσεν ἀπ' αὐτῶν τὰς ἐκκλησίας, ἃς ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Κυζίκῳ καὶ Ἑλλησπόντῳ κατεῖχον. Ἀλλὰ ταχέως ἐφωράθη χωλαίνων περὶ τὸ ὀρθόδοξον δόγμα. Ὁ Νεστόριος ὡς μαθητὴς Θεοδώρου τοῦ Μοψουεστίας ἐχώριζε τὰς δύο ἐν Χριστῷ φύσεις ἀρνούμενος τὴν φυσικὴν αὐτῶν καὶ οὐσιώδη ἕνωσιν καὶ οὐδαμῶς ἤθελε νὰ ὀνομάζηται ἡ Παρθένος Θεοτόκος· ὁ Θεὸς Λόγος, ἔλεγε, συνήφθη μόνον μετὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἑπομένως ἡ ἕνωσις εἶναι σχετικὴ καὶ οὐχὶ φυσική· διότι ἐὰν συνέβαινεν ἕνωσις φυσική, τότε ὁ Θεάνθρωπος οὔτε Θεὸς ἀληθὴς θὰ ἦτο, οὔτε ἄνθρωπος ἀληθινός, καὶ ἑπομένως ἀκατάλληλος πρὸς ἀπολύτρωσιν, ἄλλως τε πρὸς τὴν φυσικὴν ἕνωσιν ἀντιφάσκει αὐτὴ ἡ διαφορὰ τῶν δύο φύσεων, ὁπότε μετὰ τὴν τοιαύτην ἕνωσιν δὲν θὰ ἐφύλαττεν ἑκατέρα φύσις σῴας καὶ ἀναλλοιώτους τὰς ἰδιότητας αὐτῆς. Κατὰ ταῦτα, ἀφοῦ ἡ ἕνωσις εἶναι σχετική, ὁ Νεστόριος ἠρνεῖτο κυρίως εἰπεῖν τὴν ἐνανθρώπησιν καὶ τὴν τελείαν ἀντιμεθίστασιν τῶν ὀνομάτων· ἀπεδέχετο μὲν ὅτι τινὰ τῶν ἰδιωμάτων τῆς μιᾶς φύσεως ἀποδίδονται καὶ εἰς τὴν ἄλλην, ἀλλὰ τοῦτο συμβαίνει ἕνεκα μόνον τῆς συναφείας· καίτοι δὲ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις δὲν μετέχει τῶν ἰδιωμάτων τῆς θείας, μετέχει ὅμως τῆς ἀξίας τοῦ Θεοῦ Λόγου καὶ ἑπομένως προσκυνεῖται, διότι ἐχρημάτισε ναὸς τοῦ Θεοῦ.

Μέρη τινὰ τῶν λόγων τοῦ Νεστορίου εὕρηνται ἐκδεδομένα παρὰ Mansi [N.119), μεταξὺ δὲ ἄλλων ἀναγινώσκονται καὶ τὰ ἑπόμενα : «ὅταν οὖν ἡ θεία Γραφὴ θέλει λέγειν ἢ γέννησιν τοῦ Χριστοῦ τὴν ἐκ Μαρίας τῆς Παρθένου ἢ θάνατον, οὐδαμοῦ φαίνεται τιθεῖσα τὸ Θεὸς ἀλλ' ἢ Χριστὸς ἢ Υἱὸς ἢ Κύριος. Τὸ προελθεῖν τὸν θεῖον λόγον ἐκ τῆς Χριστοτόκου Παρθένου παρὰ τῆς θείας ἐδιδάχθην Γραφῆς· τὸ δὲ γεννηθῆναι Θεὸν ἐξ αὐτῆς οὐδαμοῦ ἐδιδάχθην».

Τοιαῦτα ἐφρόνει ὁ Νεστόριος, χωρὶς ὅμως νὰ τολμήσῃ νὰ διδάξῃ παρρησίᾳ τὴν διαίρεσιν τῶν προσώπων· καὶ διὰ τοῦτο ὅτε μετ' ὀλίγον πρεσβύτερός τις Ἀναστάσιος, ὅντινα εἶχε φέρει μετ' αὐτοῦ ἐξ Ἀντιοχείας, κατέκρινε τὸ ὄνομα Θεοτόκος, ὁ Νεστόριος οὐ μόνον δὲν ἤλεγξεν αὐτόν, ἀλλ' ἀπεναντίας ὑπεστήριξεν αὐτόν, Θεοδόχον καὶ Χριστοτόκον ἀποκαλῶν τὴν Παρθένον ἐν τοῖς λόγοις αὐτοῦ.

Ἀλλ' ἡ καινοτόμος αὕτη διδασκαλία τοῦ Νεστορίου προὐκάλεσεν ἐξέγερσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει, πολλοὶ δὲ ἐπετέθησαν κατ' αὐτῆς, ἐν οἷς καὶ Πρόκλος ὁ Κυζίκου ἔν τινι τῶν λόγων αὐτοῦ.

Καὶ ἀπεπειράθη μὲν ὁ Νεστόριος νὰ καταπνίξῃ τὴν ἀντίδρασιν τιμω-

ρῶν τοὺς ἀντιφρονοῦντας, συνεκρότησε δὲ καὶ Σύνοδον ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 429 ἀναθεματίσασαν τοὺς τἀναντία αὐτῷ φρονοῦντας.

Ἀλλὰ τὸ κακὸν διεδίδετο καὶ ἀλλαχοῦ, ἰδίᾳ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἐφ᾿ ᾧ καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας Κύριλλος κατανοήσας τὸν ἐκ ταύτης κίνδυνον, τὸ μὲν πρῶτον καταδικάζει αὐτὴν ἐν τῷ πασχαλίῳ αὐτοῦ γράμματι τοῦ 429, εἶτα δὲ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Θεοδόσιον καὶ τὰς βασιλίσσας Εὐδοξίαν καὶ Πουλχερίαν. «Ἔστω δὲ ἡμῖν ἔγραφεν ἐν τῇ πρὸς τὸν Σούκενσον ἐπιστολῇ του—ὡς παράδειγμα ὁ καθ᾿ ἡμᾶς ἄνθρωπος· δύο γὰρ ἀπ᾿ αὐτοῦ νοοῦμεν τὰς φύσεις, μίαν μὲν τῆς ψυχῆς καὶ ἑτέραν τοῦ σώματος, ἀλλ᾿ ἐν ψιλαῖς διελόντες ἐννοίαις, οὐκ ἀνὰ μέρος τίθεμεν τὰς φύσεις, ἀλλ᾿ ἑνὸς εἶναι νοοῦμεν· ὥστε τὰς δύο μηκέτι μὲν εἶναι δύο, δι᾿ ἀμφοῖν δὲ τὸ ἓν ἀποτελεῖσθαι ζῷον. Οὕτως καὶ εἰ λέγοιεν ἀνθρωπότητος φύσιν καὶ θεότητος ἐπὶ τοῦ Ἐμμανουήλ, ἀλλ᾿ ἡ ἀνθρωπότης γέγονεν ἰδία τοῦ Λόγου καὶ εἷς Υἱὸς νοεῖται σὺν αὐτῇ». Κατὰ συνέπειαν ὁ Κύριλλος ἐδίδασκεν ὅτι ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἀληθῶς ἐνηνθρώπησεν, ὅτι ἡ θεία καὶ ἀνθρωπίνη φύσις ἡνώθησαν ἀληθῶς καὶ ἑπομένως ὅτι ὁ Χριστὸς ἐστι Θεάνθρωπος δηλαδὴ οὔτε μόνον Θεὸς οὔτε μόνον ἄνθρωπος, ἀλλὰ τὸ συναμφότερον. Κατὰ ταῦτα ἀπεδέχετο ἀπόλυτον ἀντιμεθίστασιν τῶν ἰδιωμάτων ἑκατέρας τῶν φύσεων καὶ ἠρνεῖτο τὴν διάκρισιν αὐτῶν εἰς ἁπλῶς θεῖα καὶ ἀνθρώπινα. Οὕτω μόνον πρὸ τῆς ἐνανθρωπίσεως καὶ κατὰ θεωρίαν δύναται νὰ γείνῃ λόγος περὶ δύο ἐν Χριστῷ φύσεων διακεκριμένων· διότι ἂν ἐν τῷ Χριστῷ ἦσαν δύο φύσεις κεχωρισμέναι, τότε θὰ εἴχομεν δύο ὑποκείμενα, δύο Χριστούς. Ἐν περιπτώσει δὲ συναφείας τῶν δύο φύσεων ἄνευ ἀπολύτου κοινωνίας τῶν ἰδιωμάτων, ὁ Χριστὸς θὰ ἦτο ἁπλῶς ἄνθρωπος θεοφόρος καὶ οὐχὶ θεάνθρωπος καὶ ἑπομένως ἀκατάλληλος πρὸς σωτηρίαν. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἄνευ κοινωνίας τῶν ἰδιωμάτων συμπροσκύνησις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τοῦ Χριστοῦ θὰ ἦτο θεοποίησις αὐτῆς. Ὁ Θεὸς Λόγος κατὰ τὸν ἱερὸν Κύριλλον προσέλαβε τέλειον ἄνθρωπον, ἡνώθη μετ᾿ αὐτοῦ ἀληθῶς, ἀλλ᾿ οὔτε ἐτράπη οὔτε ἠλλοιώθη καὶ ἦν εἷς Ἰησοῦς Χριστός (Βαφείδου Ἐκκλ. Ἱστορία).

Σύνοδοι δὲ συγκροτηθεῖσαι ἐν Ῥώμῃ ὑπὸ τοῦ πάπα Καιλεστίνου πρὸς ὃν εἶχε γράψει ὁ Κύριλλος καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατεδίκασαν καὶ ἀνεθεμάτισαν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Νεστορίου, καθ᾿ ἧς ἔγραψεν ὁ ἱερὸς Κύριλλος καὶ 12 ἀναθεματισμούς.

Οὕτω δὲ ἡ Ἐκκλησία ἐδιχάσθη, τῆς μὲν Ῥώμης, Μ. Ἀσίας καὶ Παλαιστίνης συνταχθεισῶν τῷ Κυρίλλῳ, τῆς δὲ Ἀντιοχείας ἐκ φυλετικοῦ καὶ τοπικιστικοῦ πνεύματος μετὰ τοῦ συμπατριώτου αὐτῶν Νεστορίου.

Β'

Πρὸς κατεύνασιν τῆς ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐκσπασάσης θυέλλης ὁ Αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος ἔκρινε, συναινοῦντος καὶ τοῦ Νεστορίου, τὴν σύγκλησιν Οἰκουμενικῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου. Ἐν τῇ συγκλητηρίῳ αὐτοῦ Ἐπιστολῇ, σωζομένῃ ἔτι, ἀναγράφεται ὅπως οἱ Μητροπολῖται, παραλαβόντες ἕκαστος ὀλίγους τῶν ὑπ' αὐτοὺς Ἐπισκόπων, εὑρεθῶσιν εἰς Ἔφεσον τὴν 7ην Ἰουνίου τοῦ 431, ὁρισθεῖσαν ὡς ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῶν συνεδριάσεων. Οἱ Ἐπίσκοποι τῆς παλαιᾶς Ρώμης, μὴ ἔχοντες λόγους ἵνα ὦσιν ἐνθουσιασμένοι ἐκ τῶν διοικητικῶν ἀποφάσεων τῶν δύο πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, μετὰ δυσφορίας ἀπεδέξαντο τὴν πρότασιν, καθὰ πιστοῦται ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ πάπα Καιλεστίνου πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας Κύριλλον (Migne Λατινικ. Σειρὰ Τόμ. Ν'). Οὐχ ἧττον ἀπέστειλαν ἀντιπροσώπους.

Ὡς ἐκ τῆς βραδύτητος τῆς ἀφίξεως τῶν Ἐπισκόπων, ἰδίᾳ τοῦ Ἀντιοχείας Ἰωάννου μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν Ἐπισκόπων, ἡ ἔναρξις τῶν συνεδριάσεων ἀνεβλήθη ἐπὶ δεκαπενθήμερον, ὅτε παρατεινομένης τῆς ἀπουσίας τῶν Ἀντιοχέων, θεωρηθείσης ὡς σκοπίμου, ἐγένετο ἡ ἔναρξις τῇ 22 Ἰουνίου, παρόντων 138 Ἐπισκόπων, συμπληρωθέντων βαθμηδὸν εἰς διακοσίους. Ἡ Σύνοδος διήρκεσε μέχρι τῆς 30 Ἰουλίου, ἑπτὰ συγκροτηθεισῶν ἐν ὅλῳ συνεδριάσεων, ὧν ἡ Α', Δ', Ε' καὶ Ζ' ἐν τῷ ναῷ τῆς Ὑπεραγίας Μαρίας, ἡ δὲ Β', Γ' καὶ ς' ἐν τῷ ἐπισκοπικῷ οἴκῳ τοῦ Ἐφέσου Μέμνονος. Πρόεδρος τῆς Συνόδου ἐγένετο ὁ Ἀλεξανδρείας Κύριλλος. Οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ συγγραφεῖς, συνεπεῖς πρὸς τὰς θεωρίας αὐτῶν περὶ τῶν πρωτείων τῶν Ἐπισκόπων Ρώμης, διατείνονται ὅτι οὗτος προήδρευσεν ἐξ ὀνόματος τοῦ πάπα Καιλεστίνου. Ἀσύστατον. Ὁ Ἀλεξανδρείας προήδρευσεν καθότι, δικαζομένου τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Νεστορίου, τοῦ δευτέρου Ἐπισκόπου τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸν σχετικὸν Κανόνα τῆς δευτέρας Οἰκουμενικῆς Συνόδου, σειρά του ἦτο ὡς ἱεραρχικῶς ἐρχομένου μετὰ τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἵνα προεδρεύσῃ. Διὸ καὶ ὅταν δικαζομένου τοῦ Νεστορίου ἐκ λεπτότητος, ὡς οἱονεὶ ἀντίδικος αὐτοῦ, ἀπεχώρησε τῆς προεδρείας, ταύτην κατέλαβεν ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Ἀντιοχείας ὁ μετ' αὐτὸν ἑπόμενος Ἱεροσολύμων Ἰουβενάλιος(1).

---

(1) Ρωμαιοκαθολικὸς συγγραφεὺς (Janin Les Églises Orientales κτλ.) τὴν ὑπεροχὴν τῶν Παπῶν πειρώμενος νὰ ἐμπεδώσῃ, γράφει ὅτι οἱ Πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα ἐξηρτῶντο καὶ ὑπεῖχον εἰς τὰ νεύματα τῶν Ἐπισκόπων Ρώμης. Ἀναληθέστατον. Αἱ Ἐκκλησίαι Ρώμης καὶ Ἀλεξανδρείας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ε' αἰῶνος διετέλουν εἰς σφοδροτάτην διάστασιν πρὸς ἀλλήλους, καθὰ πιστοῦται ἀκαταμαχήτως ὑπὸ τῆς ἐν ἔτει 419 συνελθούσης μεγάλης Συνόδου Καρθαγένης τῆς Λατινικῆς ἀνθυπατικῆς Ἀφρικῆς, ἐν ᾗ παρῆσαν 270 Ἐπίσκοποι καὶ ἥτις μετὰ λύπης

Ἀρξαμένων τῶν συνεδριάσεων οἱ τοποτηρηταὶ τοῦ πάπα κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν ἔθος, more Romano καὶ μνήμονες τῶν ὑποθηκῶν τοῦ Λατίνου ποιητοῦ Βιργιλίου : Tu imperio reggere populos Romane memento pascere victis et debellare superbes. (Μέμνησο, ὦ Ρωμαῖε, ὅτι σόν ἐστιν τὸ ἄρχειν κυριαρχικῶς τῶν λαῶν, φείδεσθαι τῶν ἡττημένων καὶ ὑποδουλοῦν τοὺς ἀλαζόνας), ἤρξαντο φωνασκοῦντες καὶ μεγαλαυχοῦντες ὅτι ὁ Πέτρος ἕως τοῦ νῦν καὶ ἀεὶ ἐν τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ ζῇ καὶ δικάζει, καὶ τὰ παρόμοια. Ἀλλ' οἱ Πατέρες ἔχοντες ἐκ τῶν προηγουμένων πεῖραν τῆς Ρωμαϊκῆς νοοτροπίας, οὐδὲ μίαν ἔδωκαν προσοχὴν εἰς τὰς μεγαλαυχίας ταύτας καὶ ἀφῆκαν αὐτὰς ὡς ἔπεα πτερόεντα ἄνευ ἀπαντήσεως, ἅτε κάλλιστα γινώσκοντες ὅτι οὐχὶ πάντα τὰ λεγόμενα ἐν ταῖς Συνόδοις, ἀλλὰ μόνον αἱ ἐπίσημοι αὐτῶν ἀποφάσεις ἐκέκτηντο ἰσχὺν καὶ κῦρος.

Κλητευθέντος δὲ κανονικῶς τρὶς τοῦ Νεστορίου καὶ μὴ προσελθόντος, ἐξητάσθη ἡ διδασκαλία αὐτοῦ καὶ κατεκρίθη αὕτη ἐξισουμένου ἐν τῇ ἀποφάσει κατὰ πάντα τοῦ Κυρίλλου πρὸς τὸν Καιλεστῖνον καὶ πατασσομένων οὕτως ἐμμέσως τῶν Ρωμαϊκῶν μεγαλαυχιῶν : «αὕτη δικαία κρίσις — ἀνεφώνησεν ἡ Σύνοδος νέῳ Παύλῳ Καιλεστίνῳ, νέῳ Παύλῳ Κυρίλλῳ, Καιλεστίνῳ τῷ φύλακι τῆς πίστεως». Καιλεστίνῳ τῷ ὁμοψύχῳ τῇ Συνόδῳ καὶ τῷ Κυρίλλῳ. Εἷς Καιλεστῖνος, εἷς Κύριλλος, μία πίστις τῆς Συνόδου, μία πίστις τῆς Οἰκουμένης». Διαφωτισθεῖσα δὲ ἡ Σύνοδος περὶ τῆς ὀρθοδοξίας τῆς ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς τοῦ Καιλεστίνου, ἥντινα ὁ Κύριλλος ὑπέδειξεν ὡς ἐξ ὀνόματος ἁπάντων τῶν ἐπισκόπων τῆς Δύσεως, τῶν ἐκθέσεων τοῦ Κυρίλλου, Φαύστου τοῦ Καισαρείας καὶ Μέμνονος τοῦ Ἐφέσου καὶ τῆς ἐξηγήσεως τῶν δογματισθέντων ἐν τῇ Α' Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ, ἡ Σύνοδος προέβη εἰς τὴν καταδίκην τοῦ Νεστορίου καὶ τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ, ἐγκαταλειφθέντος παρὰ πάντων καὶ ἰδίᾳ τοῦ λαοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μεγάλως τιμῶντος τὴν Θεοτόκον.

Κατὰ δὲ τὴν συνδιαλλαγὴν Κυρίλλου καὶ Ἀντιοχείας Ἰωάννου (435), ὅστις ἀφικόμενος βραδέως εἰς Ἔφεσον εἶχε συγκροτήσει παρασυναγωγὴν μετὰ 43 Ἐπισκόπων καὶ καθαιρέσει τὸν Κύριλλον, οὑτωσὶ διετυπώθησαν ἐν τῷ Συμβόλῳ οἱ δογματικοὶ ὅροι τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου (Mansi V 335). «Ὁμολογοῦμεν τοιγαροῦν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, Θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον ἐκ

παρατηροῦσα τὴν διάστασιν ταύτην παρεμβαίνει ὡς ὁμότιμος προτρεπομένη ἀμφοτέρας τὰς Ἐκκλησίας εἰς ὁμόνοιαν. Ἰδοὺ ἡ ἀπόφασις αὐτῆς. Καρθαγ. Συνοδ. Κανὼν 101 ; «Ἤρεσεν ἔτι μὴν ὥστε περὶ τῆς διχονοίας τῆς Ρωμαϊκῆς καὶ Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν ἁγιώτατον πάπαν Ἰννοκέντιον γραφῆναι ὅπως ἑκατέρα Ἐκκλησία πρὸς ἀλλήλας εἰρήνην φυλάξωσιν ἣν ὁ Κύριος παραγγέλλει».

ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ Πατρὸς γεννηθέντα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς Παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν θεότητα, καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα· δύο γὰρ φύσεων ἕνωσις γέγονε. Διὸ ἕνα Χριστόν, ἕνα Θεόν, ἕνα Κύριον ὁμολογοῦμεν. Κατὰ ταύτην τὴν τῆς ἀσυγχύτου ἑνώσεως ἔννοιαν ὁμολογοῦμεν τὴν ἁγίαν Παρθένον Θεοτόκον διὰ τοῦ τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπῆσαι καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συλλήψεως ἑνῶσαι ἑαυτῷ τὸν ἐξ αὐτῆς ληφθέντα ναόν. Τὰς δὲ Εὐαγγελικὰς καὶ Ἀποστολικὰς περὶ τοῦ Κυρίου φωνὰς ἴσμεν τοὺς θεολόγους ἄνδρας, τὰς μὲν κοινοποιοῦντας ὡς ἐφ' ἑνὸς προσώπου, τὰς δὲ διαιροῦντας ὡς ἐκ δύο φύσεων καὶ τὰς μὲν θεοπρεπεῖς κατὰ τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ, τὰς δὲ ταπεινὰς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ παραδιδόντας».

Γ΄

Μετὰ τὴν διακανόνισιν τῶν ἀφορώντων εἰς τὸν Νεστοριασμόν, ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἀπηγόρευσεν (Κανὼν Ζ΄) αὐστηρότατα καὶ ἐπὶ ποινῇ καθαιρέσεως μὲν διὰ τοὺς κληρικούς, ἀναθεματισμοῦ δὲ διὰ τοὺς λαϊκούς, οἱανδήποτε τροποποίησιν ἢ ἀλλοίωσιν τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως, τοῦ συνταχθέντος ἐν Νικαίᾳ. *Κανὼν Ζ΄*. «Τούτων ἀναγνωσθέντων, ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος ἑτέραν πίστιν μηδενὶ ἐξεῖναι προφέρειν, ἤγουν συγγράφειν ἢ συντιθέναι, παρὰ τὴν ὁρισθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων Πατέρων τῶν ἐν τῇ Νικαέων συναχθέντων πόλει σὺν Πνεύματι ἁγίῳ. Τοὺς δὲ τολμῶντας ἢ συντιθέναι πίστιν ἑτέραν, ἤγουν προκομίζειν ἢ προφέρειν τοῖς θέλουσιν ἐπιστρέφειν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας ἢ ἐξ Ἑλληνισμοῦ ἢ Ἰουδαϊσμοῦ, ἤγουν ἐξ αἱρέσεως οἱασδηποτοῦν, τούτους εἰ μὲν εἶεν ἐπίσκοποι ἢ κληρικοί, ἀλλοτρίους εἶναι τοὺς Ἐπισκόπους τῆς ἐπισκοπῆς καὶ τοὺς κληρικοὺς τοῦ κλήρου· εἰ δὲ λαϊκοὶ εἶεν, ἀναθεματίζεσθαι» ... Ὁ δὲ Ἀλεξανδρείας Κύριλλος, ὁ προεδρεύσας τῆς Συνόδου καὶ ἑπομένως γινώσκων κάλλιον παντὸς ἄλλου τὸ πνεῦμα τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης, τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Συνόδου ἑρμηνεύει ὡς ἑξῆς : (ἀπηγόρευσεν ἡ Σύνοδος) «ἢ λέξιν ἀμεῖψαι τῶν ἐγκειμένων ἐκεῖσε ἢ μίαν γοῦν παραβῆναι συλλαβήν». (Πρὸς Ἀντιοχ. Ἰωάνν.). Τὰ αὐτὰ ἐπαναλαμβάνει καὶ πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον Μελιτινῆς καὶ ἄλλους. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης ὁ Πάπας Ρώμης Λέων ὁ Γ΄ (795—816), ὅτε οἱ ἀπεσταλμένοι τῆς ἐν Ἀκυϊσγράνῳ φραγκικῆς Συνόδου προέτειναν αὐτῷ τὴν ἀποδοχὴν τῆς προσθήκης τοῦ Filioque ἐν τῷ Συμβόλῳ, ἥντινα προσθήκην ἐχαρακτήριζον ὡς οὐράνιον δῶρον ὅπερ κατωρορυγμένον ἐπὶ αἰῶνας εἶχον ἀνακαλύψει οἱ θαυμάσιοι Φράγκοι Ἐπίσκοποι, ἀπέρριψε κατηγορηματικῶς τὴν πρότασιν. Πρὸς περιφρούρησιν δὲ τῆς ἀκεραιότητος τοῦ Συμ-

βόλου, ὁ αὐτὸς Λέων Γ' διέταξε νὰ χαραχθῇ τὸ Σύμβολον ἑλληνιστὶ καὶ λατινιστὶ ἐπὶ δύο ἀργυρῶν πλακῶν ἄνευ τῆς προσθήκης, ἅστινας καὶ ἀνήρτησεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Πέτρου πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Αἱ δὲ πλάκες αὗται, ὧν Ἀναστάσιος ὁ Βιβλιοθηκάριος σημειοῖ καὶ τὸ βάρος, ἐσώζοντο μέχρι τοῦ Ι' αἰῶνος, καθὰ μαρτυροῦσιν οἱ λατῖνοι συγγραφεῖς.

Ὁ δὲ πάπας Ἰωάννης Η' (872—882) ἔγραφε : «εἴ τις παρὰ τοῦτο τὸ ἱερὸν Σύμβολον τολμήσει ἕτερον ἀναγράψαι ἢ **προσθεῖναι ἢ ἀφελεῖν, ἢ ὅρον ὀνομάσαι ἢ προσθήκην ἢ ὑφαίρεσιν ἐν τῷ παραδεδομένῳ ἡμῖν τούτῳ ποιῆσαι** ΚΑΤΑΚΡΙΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΑΛΛΟΤΡΙΟΣ. **Τὸ γὰρ ἀφελεῖν ἢ προσθεῖναι ἀτελῆ τὴν μέχρι τῆς σήμερον εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα κατιοῦσαν ὁμολογίαν ἡμῶν δείκνυσι».** Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς Πάπας. «Πάλιν παραδηλοῦμεν τῇ αἰδεσιμότητί σου (τῷ Φωτίῳ) ἵνα περὶ τοῦ ἄρθρου τούτου (τοῦ Filioque) δι' οὗ συνέβη τὰ σκάνδαλα μέσῳ τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ νὰ ἔχῃ πληροφορίαν παρ' ἡμῶν **ὅτι οὐ μόνον οὐ λέγομεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς πρώτους θεωρήσαντας τῇ αὐτῶν ἀπονοίᾳ τοῦτο ποιῆσαι παραβάτας τῶν θείων λόγων κρίνομεν καὶ μεταποιητὰς τῆς θεολογίας τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ καὶ τῶν Πατέρων, οἳ Συνοδικῶς συνελθόντες παρέδωκαν τὸ ἅγιον Σύμβολον** ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ ΑΥΤΟΥΣ ΤΑΤΤΟΜΕΝ».

Τὰ σχόλια ἀποβαίνουσιν ὅλως περιττά.

Δ'

Μεθ' ὃ ἐπελήφθη ἡ Σύνοδος τῆς κατὰ τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας καταγγελίας τῶν Ἐπισκόπων Κύπρου, ὡς ζητοῦντος νὰ ἐνασκήσῃ δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῆς νήσου παρὰ τοὺς Κανόνας καὶ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν. Οἱ Πατέρες ἀπηγόρευσαν τὴν τοιαύτην ἐπέμβασιν τοῦ Ἀντιοχείας ἐν Κύπρῳ καὶ εἶτα γενικεύοντες τὸ ζήτημα περιέλαβον ἐμμέσως ἐν τῇ ἀπαγορεύσει καὶ τὰς ἀξιώσεις τοῦ Ἐπισκόπου. Ἰδοὺ ἡ διάταξις.

ΚΑΝΩΝ Η'

«Πρᾶγμα παρὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς καὶ τοὺς Κανόνας τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καινοτομούμενον καὶ τῆς πάντων ἐλευθερίας ἁπτόμενον προσήγγειλεν ὁ θεοφιλέστατος συνεπίσκοπος Ρηγῖνος καὶ σὺν αὐτῷ οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι τῆς Κυπρίων ἐπαρχίας Ζήνων καὶ Εὐάγριος. Ὅθεν ἐπειδὴ τὰ κοινὰ πάθη μείζονος δεῖται τῆς θεραπείας, ὡς καὶ μείζονα τὴν

βλάβην φέροντα καὶ μάλιστα εἰ μηδὲ ἔθος ἀρχαῖον παρηκολούθησεν ὥστε τὸν Ἐπίσκοπον τῆς Ἀντιοχέων πόλεως τὰς ἐν Κύπρῳ ποιεῖσθαι χειροτονίας, καθὰ ἐκ τῶν λιβέλλων καὶ τῶν οἰκείων φωνῶν ἐδίδαξαν οἱ εὐλαβέστατοι ἄνδρες, οἱ τὴν πρόσοδον τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ ποιησάμενοι, ἕξουσι τὸ ἀνεπηρέαστον καὶ ἀβίαστον οἱ τῶν ἁγίων Ἐκκλησιῶν τῶν κατὰ τὴν Κύπρον προεστῶτες κατὰ τοὺς Κανόνας τῶν ὁσίων Πατέρων καὶ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν δι' ἑαυτῶν τὰς χειροτονίας τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ποιούμενοι.

Τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων διοικήσεων καὶ τῶν ἁπανταχοῦ ἐπαρχιῶν παραφυλαχθήσεται· ὥστε μηδένα τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἐπαρχίαν ἑτέραν οὐκ οὖσαν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν αὐτοῦ, ἢ γοῦν τῶν πρὸ αὐτοῦ χεῖρα καταλαμβάνειν· ἀλλὰ εἰ καί τις κατέλαβε καὶ ὑφ' ἑαυτὸν πεποίηται βιασάμενος ταύτην ἀποδιδόναι ἵνα μὴ τῶν Πατέρων οἱ Κανόνες παραβαίνωνται, μηδὲ ἐν ἱερουργίας προσχήματι ἐξουσίας τύφος κοσμικῆς παρεισδύηται, μηδὲ λάθωμεν τὴν ἐλευθερίαν κατὰ μικρὸν ἀπολέσαντες, ἣν ἡμῖν ἐδωρήσατο τῷ ἰδίῳ αἵματι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ πάντων ἀνθρώπων ἐλευθερωτής. Ἔδοξε τοίνυν τῇ ἁγίᾳ καὶ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ σώζεσθαι ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ καθαρὰ καὶ ἀβίαστα τὰ αὐτῇ προσόντα δίκαια ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄνωθεν κατὰ τὸ πάλαι κρατῆσαν ἔθος, ἄδειαν ἔχοντος ἑκάστου Μητροπολίτου τὰ ἴσα τῶν πεπραγμένων πρὸς τὸ οἰκεῖον ἀσφαλὲς ἐκλαβεῖν. Εἰ δέ τις μαχόμενον τύπον τοῖς νῦν ὡρισμένοις προκομίσει, τοῦτον ἄκυρον εἶναι ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ πάσῃ καὶ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ».

***

Αἱ δυσχέρειαι ὅμως τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου δὲν εἶχον λήξει. Εἶναι γνωστὸν ὅτι εἰς τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους παρεκάθηντο μεγιστᾶνες τοῦ Κράτους (μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες), ἔστιν ὅτε δὲ καὶ Συγκλητικοὶ (ὑπερφυὴς Σύγκλητος), ἔχοντες τὸ καθῆκον χωρὶς νὰ ἐπεμβαίνωσι ποσῶς εἰς τὰς συζητήσεις, ὅπερ ἀθέμιτον, καθὰ γράφει ὁ Αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος, νὰ μεριμνῶσι περὶ τῆς τηρήσεως τῆς τάξεως καὶ τῆς εὐκοσμίας τῶν συζητήσεων. Ἔτυχε λοιπὸν νὰ παρίσταται ἐν τῇ Γ' Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ ὡς Αὐτοκρατορικὸς Ἐπίτροπος ὁ κόμης Κανδιδιανός, ὅστις εὐνούστατα διακείμενος τῷ Νεστορίῳ, πάντα λίθον ἐκίνησεν ὅπως ἀνατρέψῃ τὰς ληφθείσας Συνοδικὰς ἀποφάσεις γράφων πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα δυσμενεστάτας ἐκθέσεις κατὰ τοῦ Κυρίλλου καὶ τοῦ Ἐφέσου Μέμνονος, παρακωλύων πᾶσαν ἐπικοινωνίαν τῆς Συνόδου μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐν γένει ἐξερεθίζων τὸν Ἀντιοχείας Ἰωάννην κατὰ τοῦ Ἀλεξανδρείας Κυρίλλου καὶ παντοῖα μηχανώμενος κατὰ τῆς Συνόδου. Καὶ ἐδέησε νὰ καταβληθῶσι μέγισται προσπάθειαι καὶ νὰ ἐξεγερθῶσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ κλῆρος καὶ οἱ πολυπληθεῖς μοναχοὶ καὶ ἡγούμενοι Μονῶν ὅπως ἐξουδετερωθῶσιν

αἱ ἐνέργειαι τοῦ Κανδιδιανοῦ καὶ κυρώσῃ ὁ Θεοδόσιος τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου. «Τί, εἶπε τῷ Θεοδοσίῳ μετὰ παρρησίας κατὰ πρόσωπον ὁ περιώνυμος Ἡγούμενος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μονῆς τῶν Δαλμάτων Δαλμάτιος, ἡγούμενος ἐπιτροπῆς Ἀρχιμανδριτῶν Μονῶν, τίνος θέλεις ἀκοῦσαι; τῶν ἑξακισχιλίων ἀριθμῷ Ἐπισκόπων ἢ ἑνὸς ἀνθρώπου δυσσεβοῦς;» (τοῦ Νεστορίου) (2).

Μετὰ τὴν καθαίρεσίν του ὁ Νεστόριος περιωρίσθη εἰς τὴν Μονὴν αὐτοῦ τοῦ Εὐπρεπίου. Ἐπειδὴ ὅμως ἐξηκολούθει διαδίδων τὰς αἱρετικὰς αὐτοῦ δοξασίας μεταξὺ τῶν συμπατριωτῶν του Σύρων ἐξωρίσθη τῷ 435 εἰς Βάσιν τῆς Αἰγύπτου εὑρὼν ἐκεῖ οἰκτρὸν θάνατον ἐκ γαγγραίνης τῷ 440. Διάδοχός του δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐξελέγη ὁ Μάξιμος καὶ τούτου θανόντος τῷ 434 ὁ ἀπὸ Κυζίκου Πρόκλος (434—447). Οἱ δὲ ὀπαδοὶ τοῦ Νεστορίου ἐκ Συρίας καὶ Μεσοποταμίας διεσπάρησαν ἀνὰ τὴν Περσίαν ἔνθα ἠὐνοήθησαν ὡς ἐχθροὶ τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους ἱδρύσαντες τὴν ἀνεξάρτητον Ἐκκλησίαν τῶν Νεστοριανῶν Χαλδαίων, σωζομένην ἄχρι τοῦ δεῦρο, καὶ ἐξαπλωθέντες μέχρι τῶν Ἰνδιῶν (χριστιανοὶ τοῦ Θωμᾶ). Ὁ δὲ Ἀντιοχείας Ἰωάννης συνεφιλιώθη τῷ 435 μετὰ τοῦ Ἀλεξανδρείας Κυρίλλου ἀποδεξάμενος τὴν Γ΄ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον.

Καταστρέφομεν τὸν λόγον παραθέτοντες τὴν περὶ τοῦ Νεστορίου γνώμην τοῦ οὐχὶ δυσμενοῦς πρὸς αὐτὸν Θεοδωρήτου: «αὐτὸν εὐγενῆ καὶ γόνιμον καὶ γεωργῆσαι ψυχὰς ἀνθρώπων δυνάμενον ἐζήλευσε χαρακτῆρα τῶν λόγων, ἀλλὰ πρὸς τὸ δημοτερπὲς ἀποκλίνας καὶ τὸν εἰς ἀέρα λυομένων κρότων θηρευτὴς γενόμενος, τὸ συρφετῶδες καὶ ἀστάθμητον πλῆθος πρὸς τὸν οἰκεῖον ἐξεκαλέσατο πόθον, φαιὸν περιβεβλημένος ἱμάτιον, ἐστυγνακὼς βα-

(2) Αἱ συλλογαὶ τῶν πρακτικῶν τῶν ἀρχαίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων αἱ ὑπὸ τῶν Καθολίκων ἀπὸ τοῦ ΣΤ΄ αἰῶνος καὶ ἐφεξῆς δημοσιευθεῖσαί εἰσι πᾶσαι ἢ ἀτελεῖς ἢ νενοθευμέναι, ἢ πλημμελῶς μεταπεφρασμέναι ἐν πνεύματι ἐξυπηρετήσεως τῶν ἀξιώσεων τῆς παπικῆς ἕδρας, ταύτας δὲ καίπερ ἐν γνώσει τῆς νοθείας αὐτῶν ὑποστηρίζουσιν οἱ νεώτεροι Δυτικοὶ συγγραφεῖς, οἱ δουλεύοντες ταῖς παπικαῖς θεωρίαις. Ἐκ μυρίων δὲ παραδειγμάτων ἀναφέρομεν τὸ νενοθευμένον κείμενον τὸ δοθὲν ὑπὸ τοῦ πάπα Οὐρβανοῦ Δ΄ εἰς Θωμᾶν τὸν Ἀκυνάτην καὶ περιέχον ψευδῆ ἢ νόθα κείμενα Κυρίλλου τοῦ Ἱεροσολύμων, Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρείας, τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου κτλ. Τὰς νοθείας καὶ πλαστογραφίας ταύτας ἤλεγξαν φιλαλήθεις Καθολικοὶ συγγραφεῖς, ὡς ὁ **Valois, Renaudot, Tillemont, Döllinger, Reasch** και ἄλλοι. Αὐτὸς ὁ **Duchesne (Histoire ancienne de l'Eglise)** ὁμολογεῖ ὅτι «ἡ κουφότης τοῦ Νεστορίου ἔδωκε τροφὴν εἰς τὰς κυριαρχικὰς ἀξιώσεις τῆς Ρώμης τὰς ἀπὸ πεντηκονταετίας χαλκευθείσας ἐκεῖ καὶ ἀποτυχούσας μὲν ἐν τῇ Δύσει, δοκιμαζούσας δὲ τότε ἀπὸ εἰκοσαετίας τὸ ἔδαφος ἐν τῇ Ἀνατολῇ». Τὰ δὲ γενόμενα ἐν Ἐφέσῳ διαφωτίζουσιν οἱ συγγραφεῖς οὗτοι, καθὼς καὶ αἱ νεώτεραι ἐπιστημονικαὶ ἔρευναι

δίζων, τοὺς ἀγοραίους ἐκκλίνων θορύβους.......... τοιούτοις σχήμασί τε καὶ ἐλάσμασι τοὺς πολλοὺς δελεάζων δοκεῖν χριστιανὸς εἶναι παρὰ τὸ εἶναι διώκων καὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ δόξης τὴν ἑαυτοῦ προτιμῶν» (Κακομυθίας Δ΄).

Δεκέμβριος 1931. † Ο ΚΥΖΙΚΟΥ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

καὶ πηγαὶ ὡς ἡ ὑπὸ τοῦ Loots ὑπὸ τὸν τίτλον : Nestoriana die fragmente κτλ. Συλλογὴ ἀποσπασμάτων καὶ ἐπιστολῶν τοῦ Νεστορίου, τὸ ὑπὸ τοῦ Nau Βιβλίον Ἡρακλείδου τοῦ Δαμασκηνοῦ, τὰ ὑπὸ τοῦ Schwartz Νέα πρακτικὰ τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Bourion ἐκδοθέντα πρακτικὰ τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου ἐκ Κοπτικῆς μεταφράσεως.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΑΣΘΕΝΕΙΑ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ

Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ παρόντος μηνὸς Ἰανουαρίου ἡ Α. Θ. Παναγιότης, προσβληθεῖσα ἐκ γρίππης, διατελεῖ κλινήρης. Τὰ συμπτώματα τῆς ἀσθενείας ἤδη ὑπεχώρησαν καὶ ὁ σεπτὸς ἀσθενὴς εὑρίσκεται ἐν ἀναρρώσει. Οἱ θεράποντες ἰατροὶ κ.κ. Μ. Κουρεμένος καὶ Ν. Φερμάνογλους τακτικῶς ἐπισκέπτονται τὴν Α. Θ. Παναγιότητα. Πανταχόθεν ἐξεδηλώθη βαθὺ ὑπὲρ Αὐτῆς ἐνδιαφέρον, μετ' ἀνακουφίσεως δὲ παρακολουθεῖται ὑπὸ πάντων ἡ ἀνάρρωσις Αὐτῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Διὰ τηλεγραφήματος αὐτοῦ ἀπὸ 6 λήγοντος μηνός, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πτολεμαΐδος κ. Κελαδίων, Τοποτηρητὴς τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου, Ἱεροσολύμων ἀνήγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἐπεστράφη ὑπὸ τῆς ἐπιτοπίου ἀρχῆς ὁ ἐν καιρῷ ὑποβληθεὶς κατάλογος τῶν ἐκλεξίμων.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Κληρικολαϊκὴ Συνέλευσις – Ἀπὸ τῆς 16 μέχρι τῆς 21 Νοεμβρίου 1931 συνεκροτήθη ἐντὸς τοῦ Ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἡ Τετάρτη Γενικὴ Συνέλευσις τῶν Κοινοτήτων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμεμερικῆς. Ἡ Κληρικολαϊκὴ αὕτη Συνέλευσις διὰ πρώτην φορὰν εὗρε σύμπασαν τὴν ἐν Ἀμερικῇ Ὁμογένειαν ἡνωμένην, κατόπιν μακροχρονίου διαιρέσεως καὶ ταλαιπωρίας. Παρέστησαν ὑπὲρ τοὺς 300 πληρεξούσιοι ἀντιπρόσωποι τῶν Κοινοτήτων. Ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Ἀθηναγόρου καὶ ἐν ἐπιγνώσει βαθείᾳ τοῦ ἔργου καὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς ἡ Συνέλευσις ἐμελέτησε καὶ ἐπεξειργάσθη τὸν νέον Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Ἐκκλησίας Ἀμερικῆς ἐπὶ τῇ βάσει εἰσηγητικῆς ἐργασίας διαφόρων Ἐπιτροπῶν, ἀπὸ μηνῶν ἐργασθεισῶν. Ἐδημιουργήθη Μικτὸν Συμβούλιον, ἀποτελούμενον ἐκ Κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ὡς προέβλεπε τὸ Σύνταγμα τῆς Ἐκκλησίας τὸ ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Καθωρίσθησαν αἱ διάφοροι δικαιοδοσίαι καὶ τὰ καθήκοντα, αἱ σχέσεις τῶν Κοινοτήτων καὶ τῶν πνευματικῶν αὐτῶν ἀρχηγῶν ἀπέναντι τοῦ πνευματικοῦ αὐτῶν Κέντρου, τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, καὶ ἐδημιουργήθη ὁ θεσμὸς τῶν Περιφερειακῶν Κυβερνητῶν. Κατὰ τοὺς ψηφισθέντας Κανονισμοὺς ἡ χώρα διαιρεῖται εἰς ἑπτὰ Κυβερνητικὰς Περιφερείας, ἑκάστη τῶν ὁποίων ἔχει ἴδιον Συμβούλιον, κανονίζον τὰ τῆς Περιφερείας, πάντοτε ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν ἐποπτείαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Τὸ

Περιφερειακὸν τοῦτο Συμβούλιον ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν Ἀρχιερατικὸν Ἐπίτροπον, ὅστις εἶναι κληρικός, καὶ δύο λαϊκοὺς ἀντιπροσώπους.

Καταχωροῦμεν ὧδε τὸ σχετικὸν μέρος τῶν Κανονισμῶν :

1ον) Ἱδρύεται θεσμὸς Σώματος Κυβερνητῶν, ἀπαρτιζομένου ἐξ εἴκοσι καὶ ἑνὸς (21) ἀντιπροσώπων τῶν Κοινοτήτων, ἐκ δύο λαϊκῶν καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Περιφερειακοῦ Ἐπιτρόπου.

2ον) Οἱ λαϊκοί, δύο ἐξ ἑκάστης Περιφερείας, ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν Περιφερειακῶν Συνελεύσεων τῶν Κοινοτήτων.

3ον) Ἐπαφίεται εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον νὰ καθορίζῃ τὰ ὅρια τῶν ἑπτὰ τούτων Ἀρχιεπισκοπικῶν Περιφερειῶν.

4ον) Ἡ δικαιοδοσία τοῦ Σώματος Κυβερνητῶν εἶναι ἐποπτικὴ καὶ ἐξελεγκτική. Τὸ σῶμα τοῦτο θὰ ψηφίζῃ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

5ον) Ἡ ἐπομένη Γενικὴ Συνέλευσις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς δύναται νὰ εὐρύνῃ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Σώματος τούτου.

Ὁ Κανονισμὸς διαλαμβάνει ὅτι οἱ Περιφερειακοὶ λαϊκοὶ Κυβερνῆται ἐκλέγονται κατὰ τὰς ἐτησίας Συνελεύσεις τῶν Περιφερειῶν, κατὰ πᾶσαν δὲ διετίαν συγκροτεῖται Γενικὴ Συνέλευσις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἁγίου Φραγκίσκου κ. Κάλλιστος συμφώνως πρὸς τὸ Καταστατικὸν τῆς Ἐκκλησίας διωρίσθη βοηθὸς Ἐπίσκοπος.

Αἱ Κοινότητες ἤρχισαν ἤδη νὰ ἐπικυρώνωσι τὰς ἀποφάσεις τῆς Κληρικολαϊκῆς Συνελεύσεως.

Διὰ τῆς Κληρικολαϊκῆς ταύτης Συνελεύσεως ἐτέθησαν αἱ βάσεις τῆς ἀναδημιουργίας.

Ἡ Συνέλευσις καὶ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῇ λήξει διὰ Τηλεγραφημάτων ἐπεκαλέσθη τὰς εὐλογίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασε τηλεγραφικῶς τὰς Πατριαρχικὰς εὐχὰς καὶ τὰς χαιρετιστηρίους Αὐτῆς εὐλογίας.

ΠΡΟΣΥΝΟΔΟΣ

Ἀντὶ τοῦ ἀποβιώσαντος ἀειμνήστου Μητροπολίτου Δέρκων Ἀμβροσίου, ἡ προπαρασκευαστικὴ μελέτη ἐπὶ τοῦ Τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἀνετέθη τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Κασσανδρείας κ. Εἰρηναίῳ. ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ἐκ τῶν Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Χρ. Ἀνδρούτσου.

ΣΕΡΒΟΙ ΙΕΡΑΡΧΑΙ

Μετὰ ὀκταήμερον ἐνταῦθα διαμονήν, καθ' ἣν ἐκοινολόγησαν ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν τινων ζητημάτων μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἀνεχώρησαν τῇ 31ῃ παρελθόντος μηνὸς Δεκεμβρίου οἱ Πανιερώτατοι Ἐπίσκοποι Νόβι-Σὰδ κ. Εἰρηναῖος καὶ Τιμὸκ κ. Αἰμιλιανός, προπεμφθέντες, Πατριαρχικῇ ἐντολῇ, ὑπὸ τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Μιλήτου κ. Αἰμι-

λιανοῦ, ἐν συνοδείᾳ τοῦ διερμηνέως τῶν Πατριαρχείων κ. Σπ. Κωνσταντινίδου, ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ Σιρκετζῆ.

ΑΦΙΞΕΙΣ

Ἐπιστρέφων ἐκ Βαρσοβίας ἔνθα ἀπὸ τριετίας διετέλεσεν Ἀποκρισιάριος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου παρὰ τῇ Ὀρθοδόξῳ Πολωνικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ Καθηγητὴς τῆς Θεολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Βαρσοβίας, ἐπανέκαμψεν ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Τραχείας κ. Ἀλέξανδρος Ζῶτος.

ΙΕΡΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Τοῦ Σχολάρχου τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως κ. Ἰωακεὶμ ἀναδειχθέντος Μητροπολίτου Δέρκων, ἡ Σχολαρχία τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς ἀνετέθη εἰς τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Τραχείας κ. Ἀλέξανδρον Ζῶτον, πτυχιοῦχον Γερμανικοῦ Πανεπιστημίου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΥΑΡΕΣΚΕΙΑ

— Διὰ Πατριαρχικοῦ Πιττακίου ἐξεφράσθησαν αἱ εὐχαριστίαι καὶ ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Ἁγίῳ Δέρκων κ. Ἰωακεὶμ ἐπὶ τῇ δοκίμῳ καὶ ἀφωσιωμένῃ αὐτοῦ διακονίᾳ ἐν τῇ Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ, ἧς ἐπὶ ὀκταετίαν ἐσχολάρχησεν.

— Διὰ Πατριαρχικοῦ Πιττακίου ἐξεφράσθησαν αἱ εὐχαριστίαι καὶ ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Ἁγίῳ Μύρων κ. Πολυκάρπῳ ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ διεξαγωγῇ τῆς ἀνατεθείσης αὐτῷ ἐκκλησιαστικῆς ἐν Ἑλλάδι ἀποστολῆς.

Η ΜΝΗΜΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ

Ἐφέτος λόγῳ τῆς ἀσθενείας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος δὲν ἐγένετο Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Λειτουργία ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ἰδιαιτέρᾳ Ἑορτῇ τῶν Γραμμάτων.

Πατριαρχικῇ προτροπῇ ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐλειτούργησεν ὁ Τοποτηρητὴς τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Μάξιμος.

ΟΝΟΜΑΤΗΡΙΑ

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα Ἰανουάριον ἑώρτασαν τὰ ὀνομαστήρια αὐτῶν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται Χαλκηδόνος κ. Ἀγαθάγγελος, Ροδοπόλεως κ. Κύριλλος, Φιλαδελφείας κ. Μάξιμος, Δρυϊνουπόλεως κ. Βασίλειος, Πέλλης κ. Βασίλειος, Δράμας κ. Βασίλειος, Σιδηροκάστρου κ. Βασίλειος καὶ Βελλᾶς καὶ Κονίτσης κ. Ἰωάννης, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἐλαίας κ. Ἀγαθάγγελος καὶ ὁ Δευτερεύων τῶν Πατριαρχείων κ. Γρηγόριος. Πρὸς τοὺς ἑορτάσαντας διεβιβάσθησαν καταλλήλως αἱ Πατριαρχικαὶ συγχαρητήριοι εὐχαί.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἐναίσιμα.

Ἐπὶ τῇ ἑορτασθείσῃ πέρυσι τριακοστῇ πέμπτῃ ἐπετηρίδι τῆς Ἐπιστημονικῆς δράσεως τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσοστόμου, ἐπιμελείᾳ τοῦ Ἐλλογιμωτάτου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, ἐξεδόθη τιμητικὸς Τόμος ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐναίσιμα» ἐκ 570 σελίδων καὶ λαμπροῦ χάρτου, ἐν ᾧ διαπρεπεῖς Ἐπιστήμονες προσεκόμισαν πολύτιμον πνευματικὴν συμβολήν, πρὸς διατράνωσιν τῆς ὀφειλομένης πρὸς τὸν τιμώμενον ἄνδρα εὐγνωμοσύνης καὶ ἀγάπης δι᾿ ὅσα ὑπὲρ τῆς Θεολογικῆς Ἐπιστήμης καὶ τῶν Γραμμάτων ἐμόχθησεν.

Τὸ Μυστηριῶδες Σύμπαν.

τοῦ Σὲρ Τζαίημς Τζῆνς κατὰ μετάφρασιν τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δικηγόρου κ. Ἀγαμέμνονος Ζάχου.

Τὸ ὡραῖον τοῦτο βιβλίον ἐτυπώθη ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ Ἀλεξανδρείας. Ἐκλαϊκεύονται ἐν αὐτῷ τὰ μεγάλα τῶν θετικῶν Ἐπιστημῶν θέματα. Δι᾿ αὐτοῦ καταρρίπτονται αἱ ἐπιστημονικαὶ πλαστογραφίαι τῶν ὑλιστῶν καὶ τῶν ὀπαδῶν τοῦ ἱστορικοῦ ὑλισμοῦ, ὁ ὁποῖος φωρᾶται ἀντίθετος πρὸς τὰ πορίσματα τῆς νεωτέρας Ἐπιστήμης. Ὁ Ἑρρῖκος Πουαγκαρὲ λέγει : «Μόνον τὴν ἀτελῆ Ἐπιστήμην πρέπει νὰ φοβώμεθα». Ὁ Λεροὺα χαρακτηρίζει τὸν νοῦν ὡς ὄργανον μόνον, ὡς τεχνίτην δὲ τὸ αἴσθημα. Ἡ νεωτέρα Ἐπιστήμη ἔφθασεν εἰς συμπεράσματα ἐπικυροῦνται τὴν διδασκαλίαν τῆς θρησκείας ἡμῶν ὡς πρὸς τὴν φύσιν τοῦ Σύμπαντος καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τῆς δημιουργίας.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Διουμπομὶρ Νέσσιτς.

Τῇ 19ῃ λήξαντος μηνὸς Ἰανουαρίου ἀπεβίωσεν αἰφνιδίως, ὑποκύψας εἰς καρδιακὴν πάθησιν, ἐν ἡλικίᾳ 52 ἐτῶν, ὁ ἐνταῦθα πρεσβευτὴς τῆς Νοτιοσλαβίας ***Διουμπομὶρ Νέσσιτς***, ὅστις ἰδιαιτέρως συνεδέετο μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ ἐξεδήλου ἀπεριόριστον τιμὴν καὶ εὐλάβειαν πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ πολλῆς τῆς συγκινήσεως δεχθεῖσα τὸ θλιβερὸν ἄγγελμα διεβίβασεν αὐθημερὸν τὴν ἔκφρασιν τῆς βαθείας λύπης Αὐτῆς διὰ τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Μαξίμου, συνοδευομένου ὑπὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ Διερμηνέως κ. Σπ. Κωνσταντινίδου. Ὁ Πατριαρχικὸς Ἀντιπρόσωπος, τιμῆς ἕνεκεν, ἀνέγνω ἐπὶ τῷ πολυκλαύστῳ νεκρῷ τὴν εἰθισμένην εὐχήν. Ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία ἐψάλη τὴν ἐπιοῦσαν περὶ ὥραν 11ην π. μ. ἐν τῷ ναϊδρίῳ τῆς πρεσβείας ὑπὸ τοῦ πρωθιερέως αὐτῆς Βασιλείου Κοβάσεβιτς καὶ τοῦ ἐν τῇ ἐν Χάλκῃ Θεολογικῇ Σχολῇ ὑποτρόφου τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας ἀρχιμανδρίτου Διονυσίου, παρισταμένου ὁλοκλήρου τοῦ διπλωματικοῦ σώματος καὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Πρεσβείας. Κατὰ ταύτην παρέστη ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου θεοφιλέστατος Ἐπί-

σκοπος Μιλήτου κ. Αἰμιλιανός, ὅστις καὶ ἐξέφρασε τὰ συλλυπητήρια τῆς Ἐκκλησίας πρός τε τὴν οἰκογένειαν καὶ τὸν Ἐπιτετραμμένον. Ἡ σορὸς αὐθημερὸν ἐκομίσθη εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν Σιρκετζῆ διὰ νὰ ἀποσταλῆ εἰς Βελιγράδιον, τὴν δὲ ἐκφοράν, γενομένην περὶ ὥραν 6ην μ. μ., παρηκολούθησε τιμητικῶς ὁ αὐτὸς Πατριαρχικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν συνοδείᾳ τοῦ Πατριαρχικοῦ Διερμηνέως, ἀναγνοὺς ἐν τῷ σταθμῷ καὶ τὴν νενομισμένην εὐχὴν μετὰ τῶν συνοδευόντων ἱερέων. Ἔτι δὲ διὰ καταλλήλου Πατριαρχικοῦ Γράμματος ἐξεφράσθησαν τὰ συλλυπητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος πρὸς τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην Βελιγραδίου κ. Βαρνάβαν.

Μηνᾶς Αὐθεντόπουλος.

Ὅλως αἰφνιδίως ἀπέθανε τῇ 23ῃ παρόντος μηνὸς Ἰανουαρίου ὁ Καθηγητὴς ***Μηνᾶς Αὐθεντόπουλος*** εἰς ἡλικίαν 70 ἐτῶν, διδάσκων ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ, τῷ Ζαππείῳ Παρθεναγωγείῳ, τῷ Ζωγραφείῳ Γυμνασίῳ καὶ τῷ Λυκείῳ Περαν. Ὁ ἀείμνηστος διὰ τῆς εὐσυνειδήτου αὐτοῦ ἐργασίας καὶ τῆς προσηλώσεώς του εἰς τὸ ὑψηλὸν αὐτοῦ καθῆκον εἶχεν ἐφελκύσῃ ἐφ᾽ ἑαυτὸν τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν οὐ μόνον τῶν μαθητῶν του, ἀλλὰ καὶ συμπάσης τῆς ἐνταῦθα κοινωνίας. Τὸ Πατριαρχεῖον ἐτίμησε τὸν ἄνδρα ἰδιαιτέρως διὰ τῆς ἀπονομῆς αὐτῷ τοῦ ὀφφικίου τοῦ Διδασκάλου τοῦ Γένους.

Ἡ κηδεία ἐτελέσθη τὴν Κυριακὴν 24 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς δημοσίᾳ δαπάνῃ. Προτροπῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας προέστη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λαοδικείας κ. Δωρόθεος μετὰ τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Λεύκης κ. Παγκρατίου καὶ Ναζιανζοῦ κ. Φιλοθέου. Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐξεπροσώπησεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Μάξιμος. Παρέστησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται Νικαίας κ. Βενιαμίν, Σάρδεων κ. Γερμανός, Χριστουπόλεως κ. Μελέτιος καὶ Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος· οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Μιλήτου κ. Αἰμιλιανός, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγ. καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ Χαριουπόλεως κ. Γεννάδιος. Ὁ ἐνταῦθα Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Τ. Τριανταφυλάκος, ὁ κ. Ἀ. Νικολόπουλος, Ἐφορεῖαι, Καθηγηταὶ καὶ μαθηταὶ τῶν Σχολῶν. Ἰατροί, Νομικοί, Ἔμποροι, ὅ,τι ἐκλεκτὸν ἔχει ἡ κοινωνία ἡμῶν. Ἐπίσης ἐτίμησαν τὸν νεκρὸν καὶ Προσωπικότητες Τούρκων διανοουμένων καὶ Ἐπιστημόνων. Τὸν ἐπικήδειον λόγον ἐξεφώνησεν ὁ Μητροπολίτης Λαοδικείας ἐξάρας τὰ προσόντα καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἀειμνήστου Καθηγητοῦ. Ἐκ μέρους τῶν Καθηγητῶν τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς τὸν προσεφώνησεν ὁ ἐλλογιμώτατος Καθηγητὴς αὐτῆς κ. Ἀ. Ἰατρόπουλος, ἐκ δὲ τῶν μαθητῶν ὁ ἐκ τῶν ἐφετεινῶν τελειοφοίτων τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς κ. Λεωνίδας Ἀλεσσάνδρι.